

Delårsrapport per 31 augusti 2023

Vård- och omsorgsnämnd

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Målbedömning	4
Nämndens mål och resultat	4
Målområde: En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet.....	4
Målområde: En hållbar naturkommun - ekologisk hållbarhet	10
Målområde: En ansvarsfull ekonomi i hela Huddinge - ekonomisk hållbarhet.....	11
Effektivitetsarbete	13
Ekonomi.....	14
Driftsredovisning	14
Ekonomi, drift (per verksamhet)	15
Särskilda satsningar	23
Extern finansiering	24
Investeringar	27
Lokaler.....	28
Väsentliga personalförhållanden.....	28
Uppföljning av internkontroll.....	31
Åtgärder för att minska identifierade risker.....	32
Åtgärder utifrån rekommendation från revision eller annan extern granskning	33
Plan för uppföljning och insyn	33
Planerad uppföljning	33

Sammanfattning

I delårsrapporten per den 31 augusti har nämnden följt upp arbetet enligt den antagna verksamhetsplanen och prognosen för året inom äldreomsorgen och funktionsstöd.

Sammanfattningsvis visar delårsrapporten att nämnden arbetar aktivt med utvecklingsaktiviteter som visar positiva resultat och bidrar till målpuppfyllelse.

Ekonomi

Resultatet för perioden innebär en avvikelse som är negativ om 31,8 miljoner kronor. Jämfört med föregående år innebär periodens resultat en nettokostnadsökning med 71,9 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 8,3 procent. I prognosen redovisas en avvikelse mot budget med 2,0 miljoner kronor. I detta ingår generella statsbidrag som planerats att användas för att täcka underskott med 32,3 miljoner kronor. Om dessa exkluderas i prognosen skulle det innebära ett prognostiserat resultat om -34,3 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 2,5 procent.

Mål

Målområde: En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet

Kvalitetshöjande arbete pågår inom områdena stöd till självständighet för äldre samt inom delaktighet, trygghet och förtroende för personalen för äldre och personer med funktionsnedsättning. Verksamheterna har genomfört flertalet aktiviteter som visar på positiva resultat och som förväntas bidra till att nå de nämndspecifika målen innan årsskiftet.

De flesta resultatindikatorerna är baserade på de nationella brukarundersökningarna som rapporteras senare under året varför de analyseras i verksamhetsberättelsen.

Målområde: En hållbar naturkommun - ekologisk hållbarhet

Prognosen visar på goda framsteg vad gäller att minska matsvinnet och CO₂-utsläppen från livsmedel till årets slut. Målet om en fossilfri fordonsflotta kommer däremot inte att uppnås under 2023 vilket beror på att inköp av fordon har pausats i väntan på ett kommungemensamt ramavtal för fossil oberoende fordon.

Målområde: En ansvarsfull ekonomi i hela Huddinge - ekonomisk hållbarhet

Nämnden bedömer målet som ej uppfyllt eftersom flera verksamhetsområden fortsatt uppvisar underskott enligt prognosen. En del av kostnaderna är finansierade genom statsbidrag av tillfällig karaktär vilket gör att nämnden inte kan se verksamheten som ekonomiskt sund och uthållig.

Effektivitetsarbete

För att klara kommande års pris- och löneökningar, kommande förändringar i befolkningsutvecklingen som innebär fler äldre samt befintligt underskott i ekonomin krävs ett omfattande åtgärdsarbete och en prioritering av befintlig verksamhet. Beskrivningen av det fortsatta arbetet med en ekonomi i balans med strategier och åtgärder redovisas i åtgärdsbilagan.

Väsentliga personalförhållanden

Att sjukfrånvaron minskat inom nämndens verksamheter jämfört med föregående år och nå etappmålet för året är en positiv indikation på en förbättrad arbetsmiljö. Däremot förväntas nämnden inte uppnå etappmålen för året när det gäller andelen arbete som utförs av timanställda och andelen tillsvidareanställda med rätt utbildning för sina uppdrag, även om resultaten är bättre än föregående år.

Personalomsättningen har ökat jämfört med samma period föregående år. Föregående år var personalomsättningen låg då anställda hade lägre benägenhet att byta jobb med anledning av pandemin. Trots att personalomsättningen har ökat ligger omsättningen på en förväntad nivå. Det är inte några alarmerande siffror för verksamheten.

Intern kontroll

Nämnden har identifierat fyra risker och planerat åtgärder för dessa. Åtgärderna löper på enligt planering. Avseende risken gällande brister i arkivlokalen på Gymnasietorget pågår en planering för en ny arkivlokal där alternativ ses över.

Nämnden har inte planerat några egna systematiska kontroller för året. Kommunstyrelsens förvaltning har genomfört kontroller avseende upphandling och redovisning där brister har identifierats inom nämndens verksamheter.

En revision som gjordes 2022 av nämndens uppföljning och kontroll av externa utförare har resulterat i planerade åtgärder för 2023. I de systematiska kontroller som kommunstyrelsens förvaltning har genomfört har brister identifierats inom upphandling och redovisning inom nämndens verksamheter.

Målbedömning

Målområde	Kommunfullmäktigemål	Nämndmål	Måluppfyllelse
En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	Huddinge är trivsamt och tryggt för alla invånare	Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet	 I hög grad uppfyllt
En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	Huddinges välfärd håller hög kvalitet	Huddinges äldre och anhöriga upplever en hög grad av delaktighet	 I hög grad uppfyllt
En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	Huddinges välfärd håller hög kvalitet	Huddinges äldre känner trygghet och förtroende för personalen.	 Delvis uppfyllt
En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	Huddinges välfärd håller hög kvalitet	Huddinges funktionshindrade upplever en hög grad av delaktighet	 I mycket hög grad uppfyllt
En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	Huddinges välfärd håller hög kvalitet	Huddinges funktionshindrade känner trygghet och förtroende för personalen	 I hög grad uppfyllt
En hållbar naturkommun - ekologisk hållbarhet	Minska klimatpåverkan	Vård och omsorgsnämnden minskar sina utsläpp av växthusgaser.	 Delvis uppfyllt
En ansvarsfull ekonomi i hela Huddinge - ekonomisk hållbarhet	Huddinge kommun har en sund och uthållig ekonomi	Huddinges funktionshinderomsorg och äldreomsorg har en sund och uthållig ekonomi	 Ej uppfyllt
En ansvarsfull ekonomi i hela Huddinge - ekonomisk hållbarhet	Huddinge kommun är en attraktiv arbetsgivare	Chefer och medarbetare bidrar till en god verksamhet i ständig utveckling	 Delvis uppfyllt

Nämndens mål och resultat

Arbetet med att nå nämndens mål har pågått under året och i delårsrapport per den 31 augusti anges en prognos på måluppfyllelsen. Den slutliga bedömningen av nämndens mål redovisas vid årets slut i verksamhetsberättelsen. Prognosen på måluppfyllelsen bedöms utifrån indikatorer där resultat finns samt hur det planerade arbetet för att uppnå målen fortlöper. Status på nämndens uppdrag och eventuella avvikelser från planeringen kommenteras också i rapporten.

Målområde: En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Huddinge är trivsamt och tryggt för alla invånare

Nämndmål: Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet

Målluppfyllelse

😊 I hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av målluppfyllelse

Indikatorerna för målet visar att verksamheten nått fler äldre med kurser och föreläsningar samt att arbetet med uppsökande hembesök har fortlöpt enligt plan. Målluppfyllelsen bedöms därför vara god.

Analys

En aktiv vardag och ett socialt sammanhang minskar ofrivillig ensamhet och motverkar psykisk ohälsa hos äldre. Under våren och sommaren har äldreomsorgen arbetat för att nå fler av Huddinge kommuns äldre, bland annat genom att erbjuda hembesök till alla äldre över 75 år som inte har några insatser från äldreomsorgen. Vid slutet av augusti har äldre i fem av sex geografiska områden i kommunen erbjudits hembesök och under hösten kommer erbjudande att skickas ut till det sista området. Detta motsvarar ca 80 procent av de äldre som inte har några insatser sedan tidigare. Sedan hösten 2022 har 231 personer tackat ja till hembesök och därigenom fått information om de aktiviteter som erbjuds äldre i kommunen. Seniordagarna har genomförts under två dagar i september i samverkan med civilsamhället. Temat för året var "friskt åldrande i gemenskap". Även dessa dagar syftade till att nå fler äldre med information om de aktiviteter som erbjuds.

Under 2022 anställdes en hälsopedagog, vilket har gett positiva resultat under 2023 då fler har fått möjlighet att delta i aktiviteter, bland annat utegymsträning, kurser i mindfulness, balansträning, samt föreläsningar om rörelsens betydelse efter pensionsåldern. Den indikator som följs gällande deltagare i kurser och föreläsningar visar högt deltagarantal och resultatet per augusti överstiger det etappmål som har satts för 2023.

Seniorträffarna har varit uppskattade under året. Verksamheten ser att vissa seniorträffar har kapacitet att locka fler och arbete pågår i samverkan med bland annat kyrkan och olika föreningar för att få fler äldre att upptäcka och besöka seniorträffarna.

Verksamheten arbetar för att säkerställa att aktivitetsutbudet avseende att förebygga ohälsa och ensamhet hos äldre är rätt sammansatt för målgruppen. Under föregående år togs i samverkan med Nestor¹ fram en modell för uppföljning av förebyggande insatser. Under året har verksamheten arbetat med att använda samt anpassa modellen för att följa upp aktiviteter inom verksamheten.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
-------------	------	------	------	---------------	---------------

¹ Nestor är en äldreinriktad forsknings- och utvecklingsenhet med syfte att öka välbefinnande och delaktighet för äldre personer.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Fler äldre deltar i de kurser och föreläsningar som genomförs inom förebyggandeenheten (antal deltagare) *		68	350	300	
Fler äldre deltar inom de öppna aktiviteterna som erbjuds inom förebyggandeenheten (besök på seniorträffar)		9 194	4 900	13 000	
Antal kommundelar där erbjudande har genomförts om hembesök till seniorer 75+ år **		2	5	6	

Indikatorn Fler äldre deltar inom de öppna aktiviteterna som erbjuds inom förebyggandeenheten (besök på seniorträffar) redovisas inte då målvärdet har visat sig innehålla felaktigheter från förra årets mätning.

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
Förvaltningen ska utreda möjligheterna att införa en digital fixare för invånare i behov av stöd rörande digital teknik, oavsett om de omfattas av kommunens välfärdstjänster eller inte.	 Blir klart i år	Utredningen kommer att påbörjas i september och beräknas vara färdig innan årets slut.
Förvaltningen ska utreda möjligheterna att utöka "Händig fixaren" till att även omfatta personer med funktionsnedsättning. Syftet är att underlätta vardagen för personer med funktionsnedsättning i behov av stöd i hemmet oavsett om de omfattas av kommunens välfärdstjänster eller inte.	 Blir klart i år	Utredningen har påbörjats under augusti och beräknas vara färdig innan årets slut.

Kommunfullmäktigemål: Huddinges välfärd håller hög kvalitet

Nämndmål: Huddinges äldre och anhöriga upplever en hög grad av delaktighet

Måluppfyllelse

I hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Insatser i syfte att förbättra delaktigheten för äldre och deras anhöriga pågår enligt plan. Det innefattar bland annat arbete med förbättrad kommunikation och dokumentation varför prognosen visar på att målet kommer att uppfyllas innan årsskiftet. Resultatet från Socialstyrelsens brukarundersökning "Vad tycker äldre om äldreomsorgen" presenteras under hösten och redovisas i verksamhetsberättelsen.

Analys

Verksamheten har under året arbetat med olika aktiviteter som syftar till att stärka den äldre och den anhöriges känsla av delaktighet. Nämnden följer resultaten av några utvalda indikatorer i brukarundersökningen för att följa utvecklingen. Dessa indikatorer har valts baserat på analyser som visat att de är centrala för hur både brukare och deras anhöriga upplever kvaliteten inom äldreomsorgen.

Inom ordinärt boende har verksamheten fokuserat på att öka delaktigheten i arbetet med genomförandeplaner. I genomförandeplanen får den enskilde beskriva hur hen vill att insatserna ska genomföras. Införandet av fast omsorgskontakt har även bidragit till en förbättrad struktur och tydligt ansvar i arbetet med genomförandeplanerna. Det stärker den enskildes möjlighet att påverka sina insatser.

Inom särskilt boende har verksamheten arbetat med ökad delaktighet inom den palliativa vården. Palliativ vård tar utgångspunkt i ett personcentrerat förhållningssätt där möjligheten till den enskildes delaktighet i att utforma sin vård och omsorg främjas. Ett projekt för palliativ vård har startats med utbildning av palliativa ombud för att förbättra vården och livskvaliteten i livets slutskede. Målet är att varje boendeenhet ska ha ett palliativt ombud som ska sprida kunskap och stödja kollegor i det palliativa arbetet. Under året har flera palliativa ombud utbildats och ett antal chefer har utbildats i att leda arbetet med palliativ vård. Andelen

brytpunktssamtal² har ökat under året (från 77% 2022 till 89% första halvåret 2023), vilket är viktigt för att säkerställa rätt vård och möjlighet till delaktighet i livets slutskede.

För att mäta och förstå de boendes upplevelser har verksamheten påbörjat en individbaserad systematisk uppföljning under våren 2023. Genom att låta de boende svara på olika frågor om trivsel, erbjudna aktiviteter och trygghet kan verksamheten få värdefull kunskap för att förbättra insatsen och upplevelsen för de äldre. Under hösten ska arbetet utvärderas för att bedöma hur det underlag som sammanställts kan användas för att utveckla verksamheten. Under hösten kommer även en mätning att göras avseende erbjudna aktiviteter till personer som bor på särskilda boenden.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Fick du möjlighet att berätta vad du behöver och vad du vill ha hjälp med? (Myndighetsutövningen) (%)	90			91	95
Brukarbedömning hemtjänst - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)		79		81	90
Brukarbedömning särskilt boende - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)		74		76	80

Nämndmål: Huddinges äldre känner trygghet och förtroende för personalen.

Måluppfyllelse

Delvis uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Resultatet för indikatorn avseende personalkontinuiteten för brukare inom hemtjänsten visar på en försiktig positiv trend. Resultaten på resterande indikatorer som följs för att svara mot målet kommer senare under hösten och redovisas i verksamhetsberättelsen. Eftersom flera av de pågående och genomförda aktiviteterna förväntas ta tid innan de påverkar de enskildas upplevelser av trygghet och förtroende, är det osäkert vilken effekt de kommer att ha på resultatet av årets brukarenkät. Nämnden gör därför en försiktig prognos av måluppfyllelsen.

Analys

Verksamheten har under året arbetat för att förbättra de äldres känsla av trygghet och förtroende för personalen utifrån de resultat som presenterades i förra årets brukarundersökning.

Ett viktigt steg för att öka tryggheten inom äldreomsorgen är att säkerställa kontinuiteten i hemtjänstinsatserna. Införandet av fast omsorgskontakt innebär att varje brukare har en utsedd person inom hemtjänsten som lär känna den enskilde lite extra och som har en helhetsbild för den enskildes behov. Detta förväntas bidra till en ökad trygghet för den enskilde.

Införandet av nära planering inom hemtjänsten där personalen delas upp i mindre grupper eller områden, syftar till att minska antalet personer som kommer i kontakt med brukaren under en viss tidsperiod. Även detta tros öka den enskildes känsla av stabilitet, kontinuitet och trygghet. Verksamheten har noterat en försiktig positiv trend i utvecklingen av personalkontinuiteten och den enskildes upplevelse av trygghet.

Inom särskilt boende upplever personalen att när anhöriga känner trygghet och förtroende för dem ökar också tryggheten och nöjdheten hos den boende. Kommunikationen mellan personalen och de anhöriga är därför av

---

² Brytpunktssamtal är ett samtal mellan ansvarig läkare och boende som befinner sig i livets slutskede, oftast deltar även sjuksköterska och anhörig i samtalet. Syftet med samtalet är att ta ställning till att övergå till palliativ (symtomlindrande) vård i livets slutskede.

stor betydelse. Hanteringen av sociala medier har setts över och utvecklats så att olika typer av information kan delges i lämpliga forum. Ett antal boenden har även erbjudit informationsmöten för anhöriga under våren och resterande enheter planerar för detta under hösten.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Brukarbedömning hemtjänst - bemötande, andel %		93		95	100
Brukarbedömning hemtjänst - trygghet, andel %		79		80	90
Brukarbedömning hemtjänst - förtroende för personalen, andel %		81		83	90
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter, medelvärde per månad	23,15	23,25	22,72	21	19
Brukarbedömning särskilt boende - bemötande andel %		85		87	95
Brukarbedömning särskilt boende - trygghet, andel %		81		83	90
Brukarbedömning särskilt boende - förtroende för personalen, andel (%)		73		75	90

Nämndmål: Huddinges funktionshindrade upplever en hög grad av delaktighet

Måluppfyllelse

😊 I mycket hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Aktiviteter som syftar till att öka brukarnas möjlighet till delaktighet pågår och genomförs enligt plan varför prognosen för att uppnå målet bedöms vara positiv. Resultat för de indikatorer som är knutna till målet kommer att rapporteras senare under hösten utifrån resultaten från brukarundersökningen och redogörs för i verksamhetsberättelsen.

Analys

Under 2023 har det varit fokus på att öka brukares möjlighet till delaktighet och självbestämmande ytterligare. Målgruppen inom verksamhetsområdet kan ofta vara i behov av alternativ och kompletterande kommunikation, AKK, för att ges möjlighet att framföra sina åsikter och sin vilja. För att öka kunskapen kring AKK har verksamheten genomfört en utbildningsdag inom ämnet. Under hösten 2023 kommer ytterligare utbildningstillfällen genomföras samt att en intern digital utbildning i AKK lanseras under hösten.

Under våren har utvecklingsarbete bedrivits med fokus på sexuell hälsa och att brukare själva ska kunna uttrycka sina önskningar och sin vilja. Utbildning för personal har genomförts och samtalsstöd har tagits fram kring hur man kommunicerar med personer med intellektuell funktionsnedsättning kring dessa, ibland svåra frågor. Arbetet fortsätter under hösten genom att verksamheten har erhållit UPH-medel³ för att skapa en digital utbildning rörande sexuell hälsa. Vidare har ett flertal utbildningstillfällen planerats under hösten 2023 rörande ett program för kommunikation genom bild- och symbolstöd för att ytterligare öka möjligheten till delaktighet. Satsningarna som beskrivs ovan har lett till ökad kompetens om AKK hos medarbetarna vilket har gett bättre möjligheter för brukarna att kommunicera och förstå information på ett individanpassat sätt.

Under 2022 utarbetades kvalitetsfrågor att ställa vid uppföljning av genomförandeplan. Dessa ställs för att säkra att brukares åsikter och perspektiv kring sin upplevda delaktighet kontinuerligt kan mätas och tas tillvara även mellan brukarenkäterna. Verksamheten har inte sett någon effekt av införandet av kvalitetsfrågorna ännu på grund av att för få svar har inkommit. Åtgärder har satts in för att säkra att kvalitetsfrågorna och dess syfte

3 UPH-medel är stimulansmedel som utdelats för Uppdrag Psykisk Hälsa, UPH, vilket är resultatet av en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

är kända på enheterna.

Som en del av arbetet med att främja delaktighet och inflytande för brukare genomförs brukarråd på alla nivåer inom organisationen. Dessa brukarråd fungerar som forum där en mångfald av frågor diskuteras för att stärka brukarnas möjlighet att vara med och påverka. Vid brukarråd på verksamhetsnivå har exempelvis frågan om förändrad utbetalning av habiliteringsersättning lyfts av brukarna. Frågeställningen har därefter lämnats till förvaltningen för utredning inför beslut av nämnd. Lokaltrafik, gatuunderhåll, byggnationer samt introduktion av ny personal är andra exempel på områden som lyfts på brukarråd på verksamhetsnivå. På enhetsnivå fokuserar brukarråden oftare på frågor av mer konkret och nära karaktär. Här ges brukarna möjlighet att delta i beslut som rör utformningen av gemensamhetsutrymmen och aktiviteter som påverkar deras vardag inom enheten.

Inom daglig verksamhet pågår ett projekt som involverar personer i anpassad gymnasieskola. Projektet har genomfört intervjuer för att undersöka deltagarnas förväntningar och önskemål inför deras kommande sysselsättning inom daglig verksamhet. För att säkerställa att de framtagna aktiviteterna är relevanta och efterfrågade av brukarna, har projektet valt att använda sig av tjänstedesign⁴ som arbetsmetod. Projektet är ännu inte avslutat, men hittills har intervjuerna visat att flera av eleverna från den anpassade gymnasieskolan har begränsad kännedom om vad daglig verksamhet innebär. Ungdomarna har därför haft svårt att formulera tydliga önskemål och förväntningar inför sin framtida sysselsättning.

Det pågår ett pilotprojekt inom en gruppbostad i egen regi i syfte att förbättra förutsättningarna för självbestämmande och personcentrerat stöd och service till personer inom LSS, som även lider av demenssjukdomar. Projektet innebär en stjärnmärkning⁵ genom Svenskt Demenscentrum.

Under året har åtgärder genomförts för att öka deltagandet i brukarundersökningen inom alla insatser men med särskilt fokus på servicebostäderna. Servicebostäderna har tillsammans analyserat föregående års resultat och identifierat orsakerna till det låga deltagandet. En plan har utarbetats för att säkerställa att brukarna erbjuds möjlighet att svara på brukarundersökningen.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	79	80		81	95
Brukarbedömning servicebostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	71	66		73	88
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	85	78		83	86
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	89	89		91	100
Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	86	85		88	94

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
Utreda hur boendestödet för personer med funktionshinder kan utformas för att bättre kunna möta målgruppens behov.	 Blir klart i år	Frågan är under utredning och förvaltningen planerar att redovisa förslag till nämnden under senare delen av hösten 2023.

4 Tjänstedesign kallas även användarcentrerad och står för att tjänster, produkter och processer utformas tillsammans med användarna

5 Stjärnmärkning är en utbildningsmodell som har utvecklats av Svenskt Demenscentrum och som normalt riktar sig till demensboenden, äldreboenden, hemtjänstenheter, och dagverksamheter, samt biståndshandläggare.

Nämndmål: Huddinges funktionshindrade känner trygghet och förtroende för personalen

Måluppfyllelse

😊 I hög grad uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Implementering av nya arbetssätt och metoder pågår enligt plan varför nämnden bedömer att målet kommer att uppnås under året. Resultatet för indikatorerna som är kopplade till målet presenteras senare under hösten och redovisas i verksamhetsberättelsen varför dessa inte har beaktats i bedömningen av måluppfyllelsen i delårsrapport per 31 augusti.

Analys

Individens behov i centrum (IBIC) är ett arbetssätt som syftar till att på ett tydligare sätt beskriva individens resurser, behov, mål och resultat i kontakten med socialtjänstens biståndsbedömning och utförare av insatser. Detta ska underlätta planering, styrning och beslut om resurser och insatser samt bidra till kvalitetsförbättring inom verksamheten. Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att implementera metoden inom den verksamhet som ger stöd till personer med funktionsnedsättning. Inom myndighetsutövningen pågår implementeringen av IBIC och dokumentation utifrån metoden kommer att genomföras från januari 2024. Inom utförarverksamheterna i egen regi påbörjas implementeringen under hösten 2023.

För att säkerställa att IBIC-metoden blir integrerad och tillämpas korrekt i praktiken kommer verksamheten fortsätta med ett löpande metodarbete även efter implementeringen. Både enheten för myndighetsutövning och utförarverksamheterna kommer att delta och samarbeta kring beställningar, uppföljningar och metodutbildningar under de kommande åren. Först efter att IBIC är fullt implementerat kommer resultat av arbetet att kunna bedömas. Den förväntade effekten av arbetet är en mer kunskapsbaserad verksamhet vilket bland annat ska leda till ökad trygghet för brukaren och ett effektivare resursnyttjande.

Under tidigare år har verksamheten identifierat att det finns risk för att brukare utsätts för otillåtna tvångs- och begränsningsåtgärder. Denna risk är fortsatt aktuell under 2023 och arbetet med att utveckla rutiner och öka medarbetarnas kunskap inom området fortsätter. Implementering av 9D-modellen⁶ har påbörjats tidigare och har visat goda effekter genom en minskning av hot- och våldssituationer. Inom verksamheten som ger stöd i ordinärt boende samt daglig verksamhet känner medarbetarna sig tryggare i rutiner och arbetssätt i och med det pågående arbetet med 9D-modellen. Inom boendena visar uppföljning att miljön har blivit tydligare och mer förutsägbart både för brukare och medarbetare. Det övergripande målet är att säkerställa en trygg och respektfull miljö för brukarna samt att minska användningen av otillåtna tvångs- och begränsningsåtgärder. Detta arbete behöver vara ständigt pågående. Enheterna har kommit olika långt i arbetet med att tillämpa metoden och utvecklingsarbetet fortsätter.

Funktionsstöd undersöker tillsammans med Individ- och familjeomsorgen möjligheten att ge stöd till barn och unga med komplexa vårdbehov i Huddinge. En arbetsgrupp har tagit del av erfarenheter från andra kommuner och påbörjat arbetet med att ta fram ett funktionsprogram tillsammans med förvaltningens lokalstrateg.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Verksamheten är viktig för brukaren, andel (%)	82	89		91	97
Brukarbedömning boende LSS totalt, brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel %	79	82		84	93
Brukarbedömning gruppboende LSS - Brukaren är ofta rädd för något hemma, andel (%)	6	8		6	2

⁶ 9D-modellen är en evidensbaserad metod för att minska hot-, och våldssituationer.

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
Införa IBIC inom funktionshinderområdet	 Blir klart i år	Implementeringen av IBIC (individens behov i centrum) inom myndighetsutövningen har pågått under våren genom utbildningar och skrivartugor. Enheten för myndighetsutövning kommer att dokumentera utifrån IBIC från och med januari 2024. Arbetet fortlöper med fokus på att granska kvaliteten i utredningar samt anpassning av funktioner i verksamhetssystemet. Metoden beräknas kunna implementeras inom utförarverksamheterna under hösten 2023 samt våren 2024.

Målområde: En hållbar naturkommun - ekologisk hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Minska klimatpåverkan

Nämndmål: Vård och omsorgsnämnden minskar sina utsläpp av växthusgaser

Måluppfyllelse

 Delvis uppfyllt

Motivering till bedömning på måluppfyllelse

Nämndens planerade insatser för att minska matsvinn och CO₂-utsläppen för livsmedel har varit framgångsrika med uppnådda etappmål per den 31 augusti. Andelen fossilfria fordon har inte ökat i den takt som krävs för att kunna nå upp till det uppsatta målvärdet för året vilket beror på att upphandlingen av det centrala avtalet inte är klart. Detta gör att målet bedöms vara delvis uppfyllt.

Analys

Nämnden har inte kunnat fasa ut fossilberoendefordon enligt den ursprungliga planeringen. Inköp av fordon har tillfälligt pausats i avvaktan på att den kommungemensamma upphandlingen med medföljande ramavtal ska bli klar. Det nya ramavtalet kommer att inkluderas som en del i kategoriplanen för "Fordon, maskiner och transporter" som kommunstyrelseförvaltningen arbetar med.

Mängden matavfall inom nämndens verksamheter fortsätter att minska. Resultaten från mätning som utförts under vecka 15 är i linje med årets satta etappmål. Under året har flera åtgärder genomförts med särskilt fokus på utbildning och motiveringsarbete med både chefer och personal. Tydligare riktlinjer för specifikation av maträtters innehåll har också lett till att onödiga beställningar av tillbehör har kunnat undvikas. En ny mätning av matsvinn planeras under vecka 45 för att kunna följa utvecklingen.

Inom nämndens kök har utvecklingen av koldioxidekvivalenter, CO₂e per inköpt livsmedel varit fortsatt positiv och resultatet har nått etappmålet för 2023. Detta är en följd av kostenhetens arbete med att ställa krav på ekologisk hållbarhet vid upphandlingar samt att proteinkällor byts ut mot mer miljövänliga växtbaserade alternativ.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Fordon med förnyelsebara drivmedel i fordonsflottan, andel (%)	28,9	45	55,5	76,9	
Matsvinn i kommunala verksamheter i relation till antal tillagade portioner, andel (%)	29	22	20	20	13
Andelen kg CO ₂ e (koldioxidutsläpp) per kg inköpta livsmedel inom socialförvaltningens tillagningskök.	2,1	2	1,9	1,9	1,2

Målområde: En ansvarsfull ekonomi i hela Huddinge - ekonomisk hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Huddinge kommun har en sund och uthållig ekonomi

Nämndmål: Huddinges funktionshinderomsorg och äldreomsorg har en sund och uthållig ekonomi

Måluppfyllelse

Ej uppfyllt

Motivering till bedömning på måluppfyllelse

Nämnden bedömer målet som ej uppfyllt eftersom flera verksamhetsområden fortsatt uppvisar underskott enligt prognosen. En del av kostnaderna är finansierade genom statsbidrag av tillfällig karaktär vilket gör att nämnden inte kan se verksamheten som ekonomiskt sund och uthållig.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Budgethållning vård- och omsorgsnämnd (%)	2,1	-2,5	-0,1	0	0

Nämnden redovisar ett underskott om -2,0 miljoner kronor i prognosen vilket motsvarar en avvikelse om -0,1 procent mot budget. En bidragande faktor till att underskottet är lägre än tidigare är att kommunen under året erhållit generella statsbidrag där 32,3 miljoner kronor i prognosen planerats för att täcka underskott. Om dessa bidrag exkluderas ur prognosen är det förväntade resultatet -34,3 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse om -2,5 procent mot budget.

Verksamheten har arbetat med åtgärder men det räcker inte för att åtgärda underskottet. Nämnden ser därför ett fortsatt behov av arbete med åtgärder för att säkra en budget i balans. Åtgärdsplaner kommer tas fram för att hantera underskotten.

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
<i>Från Kommunfullmäktige</i> Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att utreda hur hemtjänsten kan utvecklas för att öka kvaliteten för brukarna genom personalkontinuitet, flexibilitet och hänsyn till vars och ens individuella behov. En hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens där delaktighet och reellt inflytande för medarbetare som möter individer i behov av stöd, vård och omsorg ska stå i fokus.	 Ej klart i år	Arbete med uppdraget pågår genom delaktiviteter som exempelvis differentierad hemtjänst samt översyn av biståndshandläggningen av hemtjänstbeslut. Fler delaktiviteter är planerade men är ännu ej startade, alternativt pausade. Uppdraget beräknas inte kunna genomföras i sin helhet under 2023.
Utifrån förändrade förutsättningar inom särskilt boende för äldre med överkapacitet och en ekonomi i obalans ges förvaltningen i uppdrag att återkomma i juni till vård- och omsorgsnämnden med förslag på åtgärder för en budget i balans med bibehållen kvalitet för målgruppen.	 Ej klart i år	Arbete med uppdraget pågår genom delaktiviteter som exempelvis genom att förändringar genomförs inom Björnkulla särskilda boende där en anpassning av verksamheten görs efter behovet och samtliga platser ska omfattas av lag om valfrihetssystem (LOV). En genomlysning av hälso- och sjukvårdsorganisationen har genomförts och under hösten påbörjas en utredning för att se över behovet antalet platser mm för korttidsboendet. Uppdraget beräknas inte kunna genomföras i sin helhet under 2023.
<i>Från lokalresursplan</i> Vård- och omsorgsnämnden uppdras göra en översyn avseende Rosendalsgårdens ändamålsenlighet samt framtida användning utifrån verksamhetens perspektiv.	 Blir klart i år	Utredningen är påbörjad och bedöms slutföras under hösten 2023.

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
<p>Från kategoriplan Utreda och föreslå förbättringar för att minska kostnaderna för turbundna resor.</p>	<p> Blir klart i år</p>	<p>Förvaltningen arbetar med flera åtgärder kopplade till uppdraget. Bland annat har en rutin för ensamåkning tagits fram, en kartläggning av resorna har gjorts på både enhets- och individnivå samt att tider för hämtning och lämning på egna verksamheter setts över. Syftet med dessa åtgärder är dels att minska andelen ensamåkande men också att få en bättre kunskap om vilka som reser till och från olika verksamheter för att på så sätt skapa bättre förutsättningar för leverantören vid planering av slingor.</p> <p>Tillgången på detaljerad statistik över resorna förväntas skapa bättre förutsättningar för att vidta åtgärder där de ger bäst effekt. Av statistiken framgår att andelen ensamåkande har minskat från cirka 40 procent 2021 till drygt 32 procent 2023 och att trenden är fortsatt nedåtgående.</p> <p>Förvaltningen utreder även om det skulle vara möjligt att låta externa leverantörer av daglig verksamhet och som geografiskt är placerad utanför Huddinge kommun, bekosta turbundna resor till och från verksamheten. Förvaltningen planerar att redovisa utredningens slutsatser under hösten 2023.</p>

Kommunfullmäktigemål: Huddinge kommun är en attraktiv arbetsgivare

Nämndmål: Chefer och medarbetare bidrar till en god verksamhet i ständig utveckling

Måluppfyllelse

Delvis uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Prognosen för sjukfrånvaron visar totalt på en positiv utveckling inom hela verksamheten eftersom den minskat jämfört med samma period föregående år och prognosen för indikatorns etappmål är att den uppnås. Däremot förväntas nämnden inte uppnå etappmålen för året när det gäller andelen arbete som utförs av timanställda och andelen tillsvidareanställda med rätt utbildning för sina uppdrag, även om resultaten är bättre än föregående år.

Analys

Att sjukfrånvaron minskat inom nämndens verksamheter jämfört med föregående år är en positiv indikation på en förbättrad arbetsmiljö vilket även kan ha påverkat att utfallet för indikatorn Hållbart medarbetarengagemang, HME har ökat för året. Nämnden konstaterar även att det sedan 2020 skett en positiv utveckling av antalet medarbetare med adekvat utbildning⁷ för uppdraget. Avseende adekvat utbildning ses en skillnad i resultatet mellan äldreomsorgen som uppnår 87,1 procent motsvarande 67,4 procent inom funktionsstöd. Indikatorn rörande hur stor andel arbete som utförs av timanställda visar på en minskning med 1,9 procentenheter jämfört med motsvarande period föregående år vilket är positivt.

Under året har det bland annat genomförts utbildningsinsatser inom äldreomsorgslyftet samt ett projekt för att utveckla och kvalitetssäkra den palliativa vården. Projektet genomförts med tre pilotenheter, Tallgården, Nygården och Rosendalsgården. Projektet kommer att fortsätta för andra enheter under hösten 2023 och under 2024.

Det bedrivs ett aktivt och systematiskt rehabiliteringsarbete inom förvaltningens verksamheter för att minska sjukfrånvaron och för att förhindra långtidssjukskrivningar. Arbetet för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg kan vara en bidragande orsak till att sjukfrånvaron sänkts.

För att förhindra långtidssjukskrivningar erbjuds alla medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro ett

⁷ Inom kategorin för adekvat utbildning avses; arbetsledare, specialistundersköterska, undersköterska, stödassistent och stödpedagog

hälsosamtal via företagshälsovården och uppföljande samtal med närmsta chef. Det finns även en plan för återgång i arbete för de medarbetare som har varit sjukskrivna 30 dagar. Arbetet för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg kan vara en bidragande orsak till att sjukfrånvaron sänkts. Aktiviteter med fokus på återhämtning har genomförts med hjälp av statliga bidrag under 2022 samt planeras att genomföras under hösten 2023. Förvaltningen ser att fortsatt fokus på dessa aktiviteter är viktigt för att fortsätta det förebyggande rehabiliteringsarbetet och att minska sjukfrånvaron.

Medarbetares delaktighet och förutsättningar att påverka arbetet är avgörande för att uppnå en god arbetsmiljö. Genom att involvera medarbetare i utveckling av arbetssätt och insatser ökar engagemang och ansvarstagande vilket bidrar till hållbara lösningar. Effekten av det kan ses i det förbättrade resultatet i HME som mäts i samband med den årliga medarbetarenkäten som också den visar på ett förbättrat resultat jämfört med förra mätningen som genomfördes 2022. Det visar på att de handlingsplaner som verksamheterna har tagit fram har gett effekt.

Verksamheten har arbetat med att minska andelen timanställda bland annat genom att erbjuda visstidsanställning i högre grad.

Indikatorer	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Målvärde 2030
Andel medarbetare med adekvat utbildning för uppdraget	74,2	75,75	77,25	82	90
Sjukfrånvaro, totalt (%)	9,7	9,6	8,9	9,2	8
HME, totalt (%)	78,4	79,3	82,4	85	95
Andel av totalt arbetad tid som utförs av timanställda (%)	17	20	20	17	10

Nämndens uppdrag till förvaltning	Status	Kommentar
Utveckla och genomföra framtagna kompetensförsörjningsplan (som svarar mot hur vi kan säkra kompetensförsörjningen inom verksamhetens olika områden)	 Blir klart i år	Under 2023 har kommunens ledningsgrupp antagit en övergripande strategi för kommunkoncernens kompetensförsörjning, strategin ska vara vägledande för alla förvaltningar. SOF behöver därför se över/ eventuellt omarbete förvaltningens egen kompetensförsörjningsplan utifrån kommunens övergripande strategi. Förvaltningen har genomfört en kartläggning kring vad som görs inom olika verksamheter i kompetensförsörjningsfrågan, detta som underlag för fortsatt arbete under hösten. En workshop med förvaltningens strategiska chefer är planerad i oktober med syfte att identifiera gemensamma strategiska satsningar och prioriteringar samt praktiska förutsättningar för planeringen och uppföljningen av kompetensförsörjningsfrågor.

Effektivitetsarbete

Vård- och omsorgsnämnden har för verksamhetsåret 2023 ett prognostiserat underskott om -2 miljoner kronor. I delårsrapport 1 2023 var prognosen för helåret -39 miljoner kronor.

Kommunstyrelsen beslutade den 14 juni 2023 (KS-2023/1366.181) i samband med att delårsrapport 1 behandlades för Huddinge kommun att:

“Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att återkomma med åtgärdsplan som även tar ett mer långsiktigt och samlat grepp på nämndens verksamhetsområden.”

Även om den ekonomiska prognosen för 2023 i delårsrapport 2 är betydligt mer positiv än i delårsrapport 1 så är behovet av åtgärder lika stort som tidigare. De statliga stimulansmedel och budgetförstärkningen om 10 miljoner kronor som kommunstyrelsen fattade beslut om i juni, och som bidrar till förbättringen, är tillfälliga. För att klara kommande års pris- och löneökningar, som enligt förslag till budget för 2024–2026 inte kompenseras med budgetförstärkning, och kommande förändringar i befolkningsutvecklingen som innebär fler äldre samt befintligt underskott i ekonomin krävs ett omfattande åtgärdsarbete och en prioritering av befintlig

verksamhet. Beskrivningen av det fortsatta arbetet med en ekonomi i balans med strategier och åtgärder redovisas i åtgärdsbilagan.

Ekonomi

Driftsredovisning

Resultaträkning (tkr)	Budget helår	Prognos helår	Avvikelse helår	Budget jan-aug	Utfall jan-aug	Avvikelse jan-aug	Utfall jan-aug föregående år
Verksamhetens intäkter	968 820	1 030 895	62 076	643 850	650 436	6 586	654 801
Personal	-835 231	-876 694	-41 463	-561 590	-592 967	-31 377	-553 614
Lokaler	-105 182	-107 237	-2 055	-70 135	-71 332	-1 197	-67 603
Bidrag kostnader	-59 583	-59 943	-360	-39 722	-38 963	759	-39 626
Köp av verksamhet	-509 369	-530 370	-21 001	-336 356	-344 211	-7 854	-313 735
Övrigt	-817 913	-817 087	826	-542 466	-541 142	1 323	-546 521
Verksamhetens kostnader	-2 327 278	-2 391 331	-64 053	-1 550 269	-1 588 615	-38 346	-1 521 099
Årets resultat	-1 358 458	-1 360 436	-1 978	-906 419	-938 178	-31 759	-866 298

Vård- och omsorgsnämndens resultat per augusti innebär en negativ avvikelse mot budget -31,8 miljoner kronor. Jämfört med föregående år har nettokostnaderna ökat med 71,9 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 8,3 procent. I prognosen förväntas nämnden redovisa ett underskott om -2,0 miljoner kronor.

Under året har kommunen erhållit generella statsbidrag vilket avser prestationsbaserat statsbidrag i syfte att minska andelen timanställda i kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre och prestationsbaserat statsbidrag i syftet att utöka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden. Dessa medel förväntas tilldelas nämnden som en budgetförstärkning i november efter beslut från kommunfullmäktige. I avvaktan på beslut har bidragen inkluderats i prognosen som intäkter under resultatraden bidrag. Totalt motsvarar dessa generella bidrag 43,7 miljoner kronor där 9,1 miljoner kronor används för att täcka specifika kostnader och satsningar och 2,3 miljoner kronor fördelas till externa utförare. Resterande del om 32,3 miljoner kronor planeras att användas för att täcka underskott inom nämndens verksamheter. Om den del som planeras att användas för att täcka underskott exkluderas skulle det prognostiserade resultatet vara -34,3 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 2,5 procent.

Intäkter

I resultatet per den sista augusti redovisar nämnden en positiv avvikelse för intäkter med 6,6 miljoner kronor jämfört med budget. De intäktsslag som till största delen bidrar till överskottet är taxor och avgifter samt bidrag.

För taxor och avgifter redovisar nämnden en positiv avvikelse om 5,2 miljoner kronor. Jämfört med föregående år har intäkterna avseende taxor och avgifter ökat med 15,4 procent. En av orsakerna till att intäkterna för taxor och avgifter ökar är den årliga uppräknings av taxorna vilket baseras på utvecklingen av prisbasbeloppet. För 2023 ökade prisbasbeloppet med 8,7 procent. Utöver detta påverkar även ökade volymer taxor och avgifter eftersom det blir fler personer som betalar.

När det gäller bidrag är det i huvudsak driftbidrag från staten och statliga myndigheter, ersättning från Försäkringskassan avseende personlig assistans och särskild momsersättning som ingår i redovisningen. För perioden redovisas en positiv avvikelse mot budget med 3,3 miljoner kronor för bidrag där den största delen avser intäkter från Försäkringskassan.

I prognosen avseende intäkter redovisas en positiv avvikelse om 62,1 miljoner kronor. Detta inkluderar det generella bidrag som nämnden förväntas erhålla som budgetförstärkning senare under året. När nämnden erhåller en budgetförstärkning kommer dessa att redovisas i kostnadsbudgeten vilket gör att den faktiska avvikelsen för intäkter förväntas vara lägre än vad som framgår i dagsläget. Om dessa medel exkluderas ur

prognosen skulle det förväntade överskottet vara 20,7 miljoner kronor. De största överskotten skulle därmed avse intäktslagen bidrag samt taxor och avgifter med ett redovisat överskott om 13,0 miljoner kronor respektive 8,6 miljoner kronor. För bidrag avser överskotten ett flertal statsbidrag, se avsnittet extern finansiering för mer information, och för taxor och avgifter är det uppräknings- och volymökningar som ger överskottet.

Kostnader

För kostnaderna redovisas en negativ avvikelse om -38,3 miljoner kronor per den sista augusti. Jämfört med föregående år har de externa kostnaderna ökat med 7,4 procent vilket motsvarar 76,7 miljoner kronor. De poster som visar störst förändring från föregående år avser personalkostnader och köp av verksamhet.

För personalkostnaderna redovisas ett underskott om -31,4 miljoner kronor jämfört med budget. Jämfört med föregående år har personalkostnaderna ökat med 7,1 procent vilket motsvarar en ökning med 39,4 miljoner kronor. En del av ökningen kan förklaras med att personalomkostnadstillägget ökades inför 2023 vilket nämnden kompenserats för i ramtilldelningen för året. Bedömningen är att 18 miljoner kronor av kostnadsökningen beror på denna förändring. Personalkostnaderna har även ökat till följd av löneökningar vilket bedöms utgöra 16–18 miljoner kronor av kostnadsökningen. Resterande del av förändringen kan hänföras till volymökningar och förändringar inom verksamheten.

För köp av verksamhet, vilket avser insatser utförda av externa utförare, redovisas ett underskott om -7,9 miljoner kronor. Jämfört med föregående år har kostnader ökat med 9,7 procent vilket motsvarar en ökning med 30,5 miljoner kronor. Det är framför allt inom verksamhetsområdena för särskilt boende för äldre och för turbundna resor som kostnaderna ökat. För särskilt boende handlar det om volymökningar och ökningen uppgår till 14,7 miljoner kronor. För turbundna resor beror det dels på prisförändringar och ökade volymer, totalt har köp av verksamhet avseende turbundna resor ökat med 11,2 miljoner kronor.

I prognosen avseende kostnader redovisas en negativ avvikelse om -64,1 miljoner kronor. Enligt samma resonemang som gjordes gällande intäkterna kommer den förväntade budgetförstärkningen att öka upp budgeten avseende kostnaderna vilket gör att den slutliga avvikelsen förväntas vara bättre och uppgå till -22,7 miljoner kronor i resultaträkningen. Här bör nämnas att detta inkluderar de generella bidrag som planeras att användas för att täcka underskott. Om denna del exkluderas skulle avvikelsen mot budget för kostnaderna vara -55,0 miljoner kronor. De största underskotten avser personalkostnader och köp av verksamhet. För personal beror underskottet på att den egna regin fortsatt inte kunnat effektivisera verksamheten i den utsträckning som behövts för att kunna finansiera verksamheten med de beslutade ersättningarna. Detta gäller främst enheterna inom äldreomsorgen men även för vissa verksamheter inom funktionsstöd. För köp av verksamhet prognostiseras ett underskott om -20,8 miljoner kronor. Jämfört med föregående år innebär prognosen en förväntad kostnadsökning med 6,7 procent vilket motsvarar 8,8 miljoner kronor.

Ekonomi, drift (per verksamhet)

	Budget	Prognos	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse	Utfall jan-aug
Verksamhet, tkr	helår	helår	helår	jan-aug	jan-aug	jan-aug	föregående år
Vård och omsorg om äldre	738 945	738 411	534	492 505	514 868	-22 363	480 907
Insatser enligt LSS/SFB	507 394	508 001	-607	339 421	346 835	-7 414	317 377
Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)	97 889	100 090	-2 202	64 809	67 520	-2 711	59 526
Färdtjänst/riksfärdtjänst	1 053	685	368	1 001	632	369	860
Nämnd- & styrelseverksamhet	1 521	1 521	0	1 014	803	211	326
Individ & familjeomsorg	11 645	11 716	-71	7 662	7 544	117	7 302
Övriga verksamheter	12	12	0	8	-23	31	0
Summa	1 358 458	1 360 436	-1 978	906 419	938 178	-31 759	866 298

Vård- och omsorgsnämnden redovisar sammantaget ett underskott om -31,8 miljoner kronor per den sista

augusti. Den största delen av underskottet finns inom verksamhetsområdet vård och omsorg om äldre och utgör 70 procent av den totala avvikelsen mot budget. I prognosen förväntas underskottet för nämnden som helhet vara -2,0 miljoner kronor vilket inkluderar de generella statsbidrag som nämnts i tidigare avsnitt.

De kostnader som redovisas under individ- och familjeomsorg samt under övriga verksamheter avser den del av kostnaden för socialförvaltningens övergripande ledning och stab som gäller socialnämndens verksamheter.

Vård och omsorg om äldre

Inom vård och omsorg om äldre redovisas ett underskott om -22,4 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse på 4,5 procent mot budget. Jämfört med föregående år har nettokostnaden ökat med 7,1 procent. De största förändringarna avser personalkostnader och köp av verksamhet som ökat med 10,5 miljoner kronor respektive 21,4 miljoner kronor vilket motsvarar 3,1 procent respektive 13,3 procent i ökning.

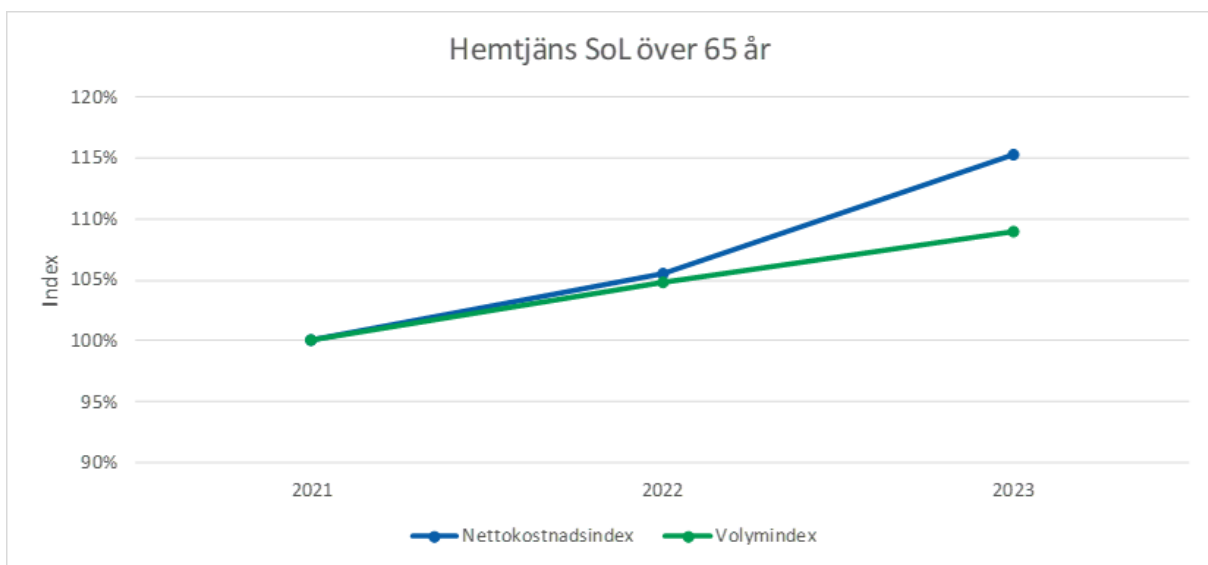
Nettokostnadsutveckling, tkr	jan-aug 2021	jan-aug 2022	jan-aug 2023
Vård och omsorg om äldre	461 661	480 907	514 868
Förändring i procent		4,2 %	7,1 %

De verksamhetsområden inom äldreomsorgen som nämnden redovisar störst underskott för är särskilt boende och hemtjänst med ett samlat underskott om -18,0 miljoner kronor. För verksamheten i egen regi redovisas totalt ett underskott om -23,4 miljoner kronor där det största underskottet avser personalkostnader med -21,0 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse med 7,3 procent mot budget.

I prognosen förväntas nämnden redovisa ett överskott om 0,5 miljoner kronor där förbättringen till stor del beror på de generella statsbidrag som planeras att användas för att täcka underskott. Om dessa bidrag exkluderas skulle nämnden redovisa ett underskott om -18,5 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 2,5 procent. Om hänsyn tas till detta innebär det att den prognostiserade nettokostnaden för året avseende äldreomsorg är oförändrad jämfört med vad som prognostiserades i delårsrapporten per april.

Hemtjänst

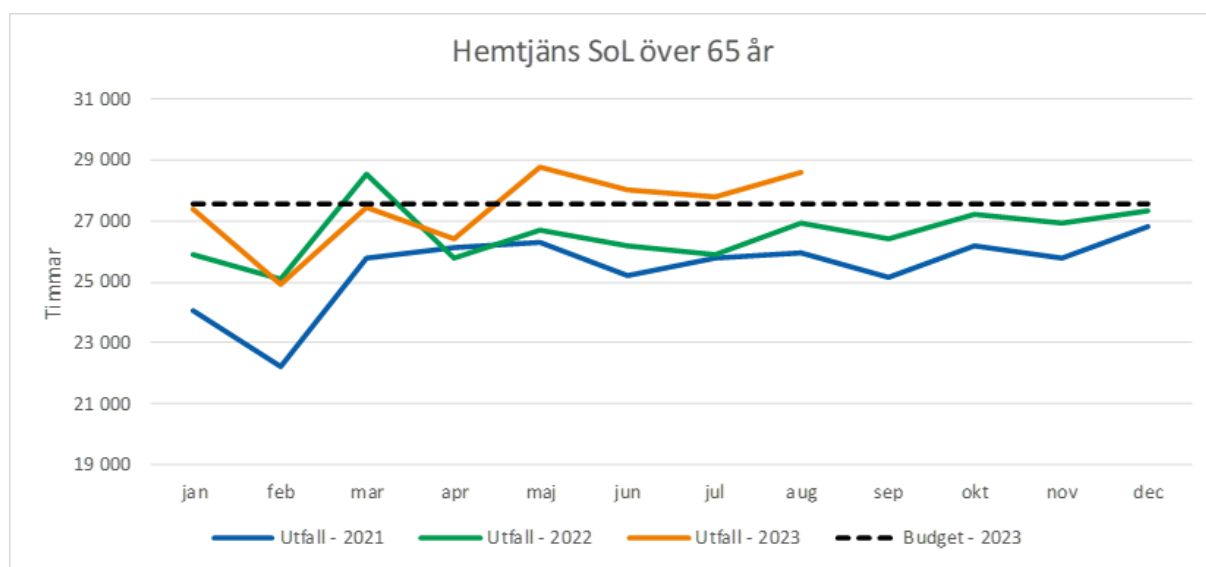
För hemtjänsten redovisar nämnden ett underskott om -7,3 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 5,2 procent. I jämförelse med föregående år har nettokostnaderna ökat med 9,2 procent medan volymerna har ökat med 3,9 procent.

En förklaring till att kostnaderna ökar mer än volymerna är att personalomkostnadstillägget har ökat och att

ersättningen ökat med tio kronor inför 2023 vilket medfört ökade kostnader som motsvarar 2,9 procentenheter av den totala nettokostnadsökningen. Utöver detta uppskattas löneökningarna motsvara en kostnadsökning på omkring 2,3 procentenheter av nettokostnadsökningen för perioden. Om hänsyn tas till ovan nämnda förändringar kvarstår 4,0 procentenheter av den totala nettokostnadsökningen vilket nästan är i linje med volymökningen på 3,9 procent. Slutsatsen av detta är att kostnadsbilden inom hemtjänsten i grunden inte har ändrats i någon större utsträckning utöver volymutvecklingen jämfört med föregående år. Det som driver upp kostnaderna är externa faktorer. Det som kan konstateras är att det fortsatt är ett underskott inom egen regi som behöver hanteras för att nå en budget i balans.

Under perioden har volymen i genomsnitt uppgått till 27 409 timmar vilket kan jämföras med 26 379 timmar för samma period föregående år. I förhållande till förväntningen i budgeten har volymen varit 0,6 procent lägre vilket motsvarar en avvikelse på 164 timmar i snitt per månad. I prognosen förväntas antalet timmar i stort sett vara i linje med budgeten.

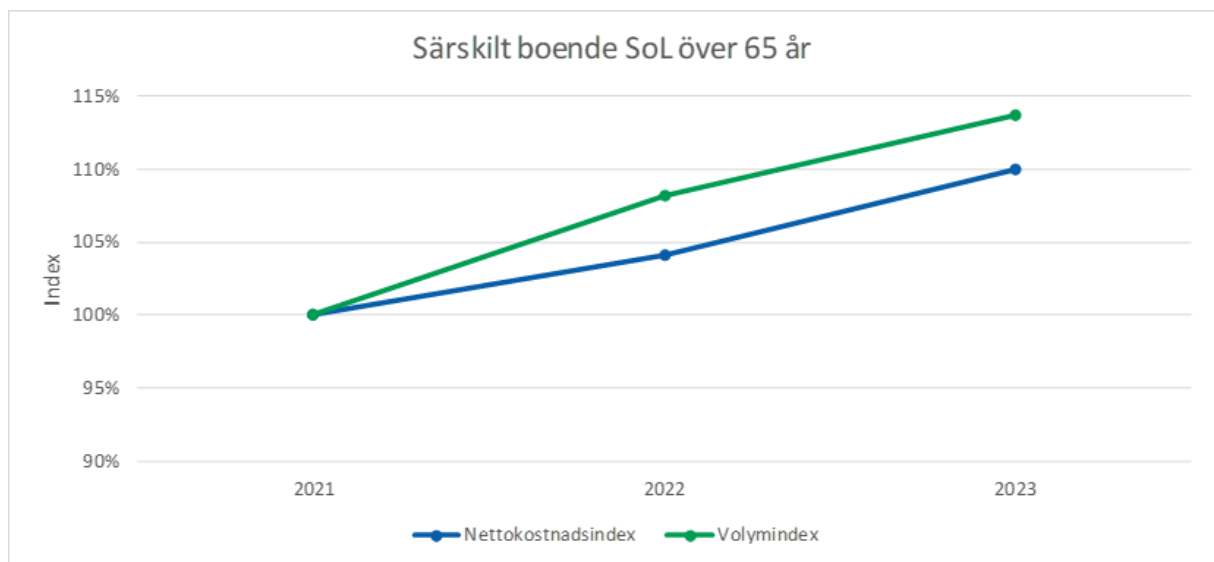
Volymutvecklingen visar på en uppåtgående trend och ökningen är väntad enligt vad som planerades i budget. I dagsläget finns inga särskilda faktorer som haft någon inverkan på volymen utan det är en allmän ökning utifrån befolkningsutvecklingen som sker.

I prognosen redovisar nämnden ett resultat som är i linje med budgeten. Här bidrar de generella statsbidragen som planeras att användas för att täcka underskott med 8,1 miljoner kronor i förbättrat resultat. Om dessa medel exkluderas skulle underskottet därmed vara -8,1 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse om 3,9 procent mot budget. Om hänsyn tas till detta innebär det att den prognostiserade nettokostnaden för året är 9,2 procent högre än föregående års utfall.

Underskottet finns inom den egna verksamheten som prognostiserar ett underskott om -10,8 miljoner kronor för hemtjänsten till äldre. För volymbudgeten innebär prognosen ett överskott om 2,0 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse på 1,3 procent mot budget. Volymöverskottet beror framför allt på att intäkterna för taxor och avgifter är högre än vad som budgeterats.

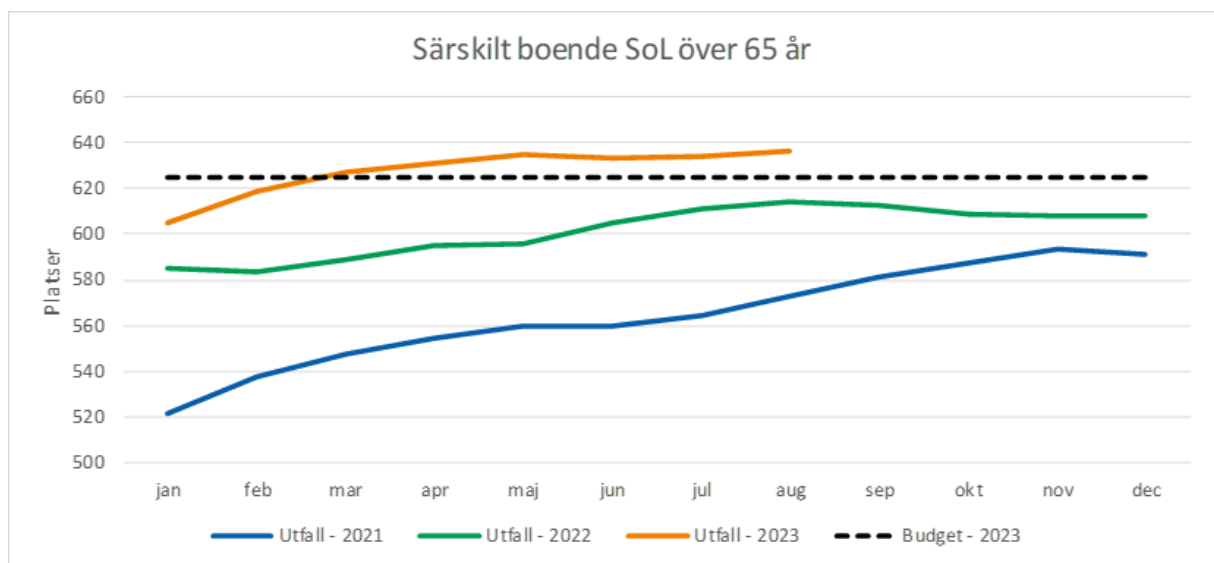
Särskilt boende

Inom särskilt boende redovisas ett underskott om -10,7 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 3,5 procent. I jämförelse med föregående år har nettokostnaderna ökat med 5,6 procent medan volymerna har ökat med 5,1 procent.

Precis som inom hemtjänsten har det ökade personalomkostnadsstillägget bidragit till högre kostnader inom särskilt boende. Bedömningen är att nettokostnadsutvecklingen hade varit 2,2 procentenheter lägre ifall omkostnadsstillägget inte hade höjts. Inom särskilt boende uppskattas löneökningarna motsvara 2,3 procentenheter av nettokostnadsutveckling. Den kostnadsökning som kvarstår motsvarar 1,1 procent eller 3,3 miljoner kronor. Den största ökningen avser köp av verksamhet som ökat med 14,3 procent jämfört med föregående år. När det gäller personalkostnaderna har dessa minskat med 5,5 procent om personalomkostnadsökningen och löneökningarna exkluderas. Detta samtidigt som volymen inom egen regi i stort sett är oförändrad från föregående år. Det innebär att utföraren genom åtgärder kunnat effektivisera bemanningen och därmed i stort sett motverkat kostnadsökningarna för personal. Trots detta kvarstår ett behov av ytterligare åtgärder eftersom utföraren redovisar underskott i förhållande till budgeten.

Inom särskilt boende uppgår volymen till 636 platser under augusti. Detta motsvarar en ökning med 23 platser jämfört med samma månad föregående år. I förhållande till budget ligger volymen för perioden högre och överstiger i genomsnitt budgeten med 3 platser per månad. I den prognos som är framtagen förväntas volymen ligga omkring nuvarande nivå och ur ett helårsperspektiv innebär det att den förväntade volymen överstiger budgeterad nivå.

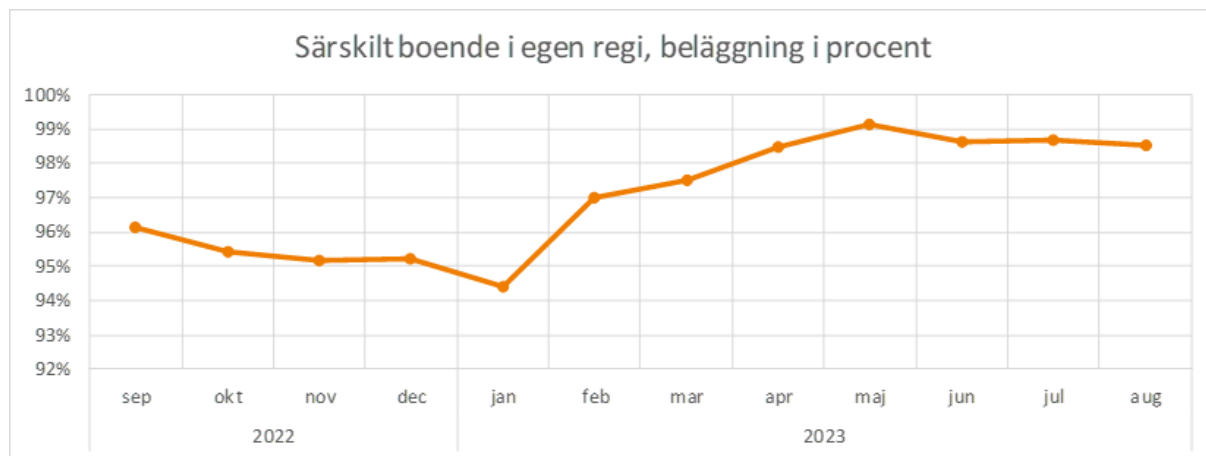

Volymutvecklingen visar att det i början av året var ett nettointflöde som sedan avtagit. Från maj har volymen varit förhållandevis stabil och legat omkring 635 platser per månad. I dagsläget finns inga särskilda faktorer som

Vård- och omsorgsnämnd | 19

påverkat volymen mer än den allmänna ökningen utifrån befolkningsutvecklingen.

För egen regi har beläggningen ökat i början av året och gått från 95 procent i december 2022 till att ligga strax under 99 procent från och med maj 2023. En bidragande orsak till uppgången i beläggning är att det nyöppnade externa boendet Susannahemmet inte har några lediga platser och att övriga externa boenden i närområdet börjat närma sig full beläggning.

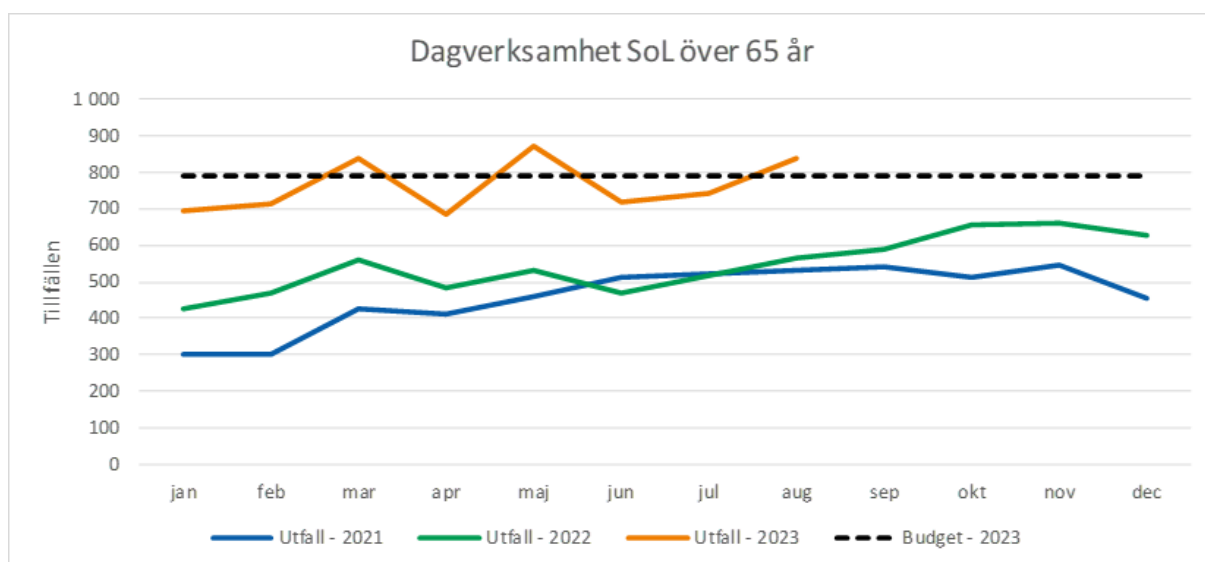
I prognosen redovisar nämnden ett resultat som är i linje med budget vad gäller särskilt boende. Här bidrar de generella statsbidragen som planeras att användas för att täcka underskott med 5,4 miljoner kronor i förbättrat resultat. Om dessa medel exkluderas skulle underskottet därmed vara -5,4 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse om 1,2 procent mot budget. Om dessa bidrag exkluderas innebär det att den prognostiserade nettokostnaden för året är 5,9 procent högre än föregående års utfall.

Underskottet finns inom den egna verksamheten som prognostiserar ett underskott om -6,5 miljoner kronor för särskilt boende till äldre. För volymbudgeten innebär prognosen ett överskott om 0,3 miljoner kronor, i detta ingår en allmän buffert på 2,3 miljoner kronor som redovisningsmässigt budgeterats inom särskilt boende. Om bufferten exkluderas innebär prognosen egentligen ett underskott om -2,0 miljoner kronor för volymbudgeten inom särskilt boende.

Dagverksamhet

För dagverksamheten redovisar nämnden ett underskott om -2,5 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse på 51,9 procent mot budget. I jämförelse med föregående år har volymen ökat med 52,0 procent. I bokföringen per augusti 2022 redovisades turbundna resor felaktigt inom verksamhetsområdet dagverksamhet, vilket korrigerades till årsbokslutet. Detta gör att det redovisade resultatet per augusti inte är jämförbart mellan åren. Tas hänsyn till de felaktiga bokningarna bedöms nettokostnadsförändringen vara knappt 9 procent vilket motsvarar en ökning med 0,6 miljoner kronor. Huvuddelen av ökningen av nettokostnaden kan hänföras till det förändrade personalomkostnadstillägget och löneökningar.

Under perioden har volymen i genomsnitt uppgått till 762 tillfällen i månaden vilket kan jämföras med 502 tillfällen samma period föregående år. I förhållande till budgeten är utfallet lägre och i prognosen förväntas volymen understiga budgeten med 5,0 procent vilket motsvarar 479 tillfällen. En orsak är att antalet tillfällen förväntas minska något i samband med att två av verksamheterna slås samman.

Volymökningen är i linje med förväntningarna i budgetplaneringen och att det skett en ökning jämfört med föregående år kan förklaras med att volymen tidigare år varit lägre som en effekt av coronapandemin.

För dagverksamhet prognostiserar nämnden ett resultat som är i linje med budget. Här bidrar de generella statsbidragen som planeras att användas för att täcka underskott med 3,9 miljoner kronor i förbättrat resultat. Om dessa medel exkluderas skulle underskottet därmed vara -3,9 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse om 53,9 procent mot budget. Underskottet finns inom den egna regin som prognostiserar ett underskott om -4,0 miljoner kronor. För volymbudgeten innebär prognosen ett överskott om 0,2 miljoner kronor.

Turbundna resor

Inom äldreomsorgen redovisas en negativ avvikelse mot budget med -1,2 miljoner kronor avseende turbundna resor. Jämfört med föregående år har den redovisade nettokostnaden ökat med 4,1 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 117 procent. Kostnadsökningen beror på ökade volymer och på ökade priser för turbundna resor.

I prognosen redovisar nämnden ett resultat i linje med budget. Här bidrar de generella statsbidragen som planeras att användas för att täcka underskott med 1,7 miljoner kronor i förbättrat resultat. Om dessa medel exkluderas skulle underskottet därmed vara -1,7 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse om 16,0 procent mot budget.

Insatser enligt LSS/SFB

För insatserna enligt LSS och SFB redovisas ett underskott om -7,4 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse om 2,2 procent mot budget. Jämfört med föregående år har nettokostnaden ökat med 9,3 procent. De största förändringarna avser personalkostnader som ökat med 25,9 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 13,4 procent.

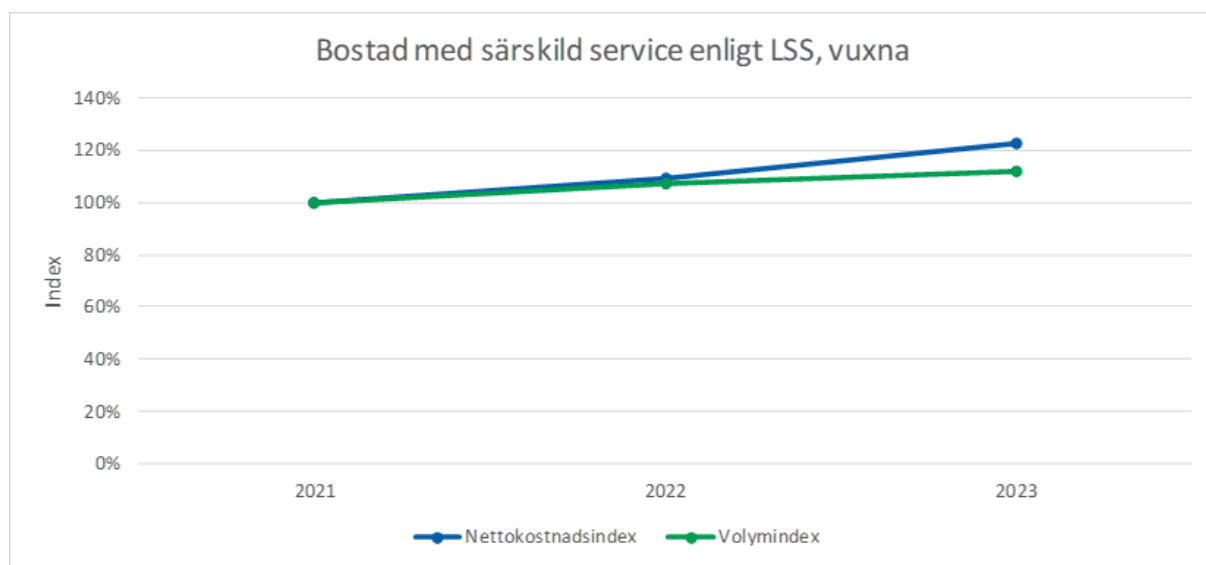
Nettokostnadsutveckling, tkr	jan-aug 2021	jan-aug 2022	jan-aug 2023
Insatser enligt LSS/SFB	309 550	317 377	346 835
Förändring i procent		2,5 %	9,3 %

Inom verksamhetsområdet redovisar nämnden underskott för samtliga insatser förutom för barn- och vuxenboenden enligt LSS som redovisar ett samlat överskott om 2,7 miljoner kronor. De insatser med störst underskott är personlig assistans och daglig verksamhet enligt LSS som redovisar underskott med -3,9 miljoner kronor respektive -4,2 miljoner kronor. För verksamheten i egen regi redovisas ett underskott om -9,0 miljoner kronor där det största underskottet avser personalkostnader.

I prognosen förväntas nämnden redovisa ett underskott om -0,6 miljoner kronor för insatser enligt LSS och SFB. Här bidrar de generella statsbidragen som planeras att användas för att täcka underskottet med 8,4 miljoner kronor i förbättrat resultat. Om dessa medel exkluderas skulle underskottet vara -9,0 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse om 1,8 procent mot budget. Om hänsyn tas till detta innebär det att den prognostiserade nettokostnaden för året är 5,8 miljoner kronor högre än vad som prognostiserades i delårsrapporten per april. Detta motsvarar en ökning med 1,1 procent. Skillnaden beror på förändringar i volymprognoserna och på förändrad bedömning av personalkostnaderna.

Boende enligt LSS, vuxna

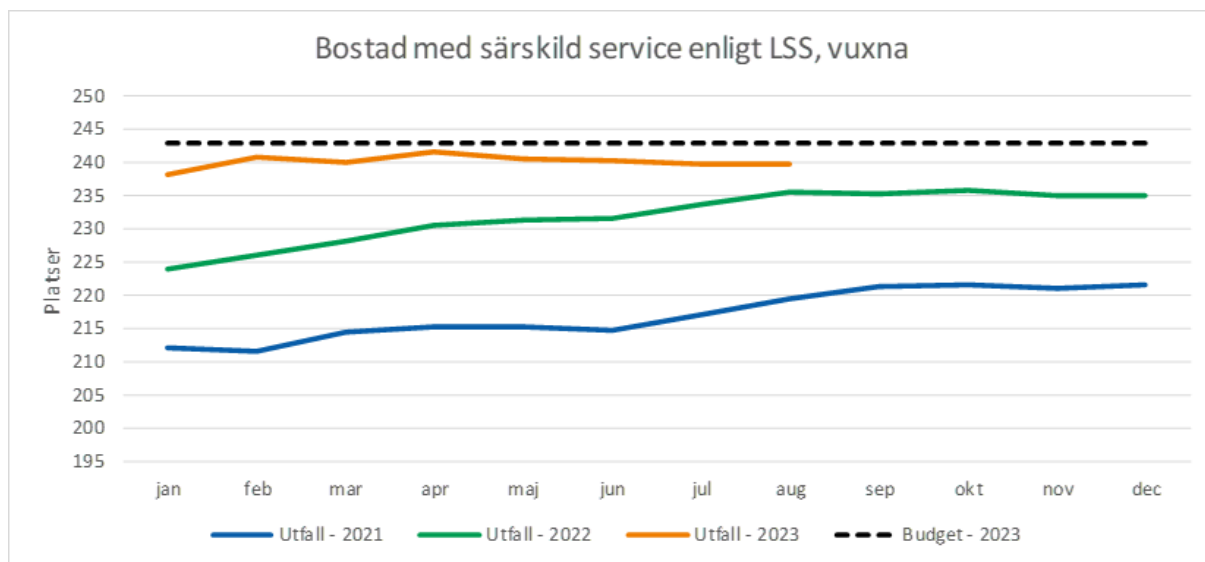
Inom bostad med särskild service enligt LSS till vuxna redovisar nämnden ett underskott om -0,9 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 0,5 procent. I jämförelse med föregående år har nettokostnaderna ökat med 12,4 procent medan volymerna har ökat med 4,3 procent.

Av nettokostnadsutvecklingen kan 2,1 procentenheter relateras till det förändrade personalomkostnadsstillägget och 2,3 procentenheter bedöms bero på löneökningar. Den del av nettokostnadsökningen som kvarstår motsvarar därmed 7,9 procent vilket kan hänföras till volymutvecklingen och anpassningar i verksamheten. Bostad med särskild service enligt LSS är en komplex verksamhet där kostnaden per plats kan variera beroende på behov. Det gör att kostnadsökningarna både kan vara högre eller lägre jämfört med volymutvecklingen utan att effektiviteten egentligen förändrats. För egen regi framgår att personalkostnaderna ökat med 8,5 procent vilket kan jämföras med en volymökning på 4,2 procent men trots en högre kostnadsutveckling bedöms egen regi ha en god ekonomisk hushållning eftersom verksamheten förväntas kunna hantera uppdraget inom ramen för ersättningen. För externa köp är kostnadsutvecklingen 2,4 procent vilket kan jämföras med en volymutveckling på 4,5 procent. Här har arbetet med att minska dyra externa placeringar bidragit till en bättre kostnadsutveckling. Under året har kapaciteten kunnat utökas inom den egna regin.

Inom bostad med särskild service enligt LSS till vuxna uppgår volymen till 240 platser under augusti. Detta motsvarar en ökning med 4 platser jämfört med samma månad föregående år. I förhållande till budget ligger volymen för perioden lägre än budget och understiger i genomsnitt budgeten med 3 platser per månad. I prognosen förväntas volymerna öka under hösten för att i december uppgå till 248 platser. Ur ett helårsperspektiv motsvarar det 242 helårsplatser vilket kan jämföras med 243 platser enligt budgetplaneringen.

Utvecklingen visar på en förhållandevis stabil volym under året som ligger högre än tidigare år. Även om den generella bedömningen är att volymen inom insatsen kommer öka successivt är det normalt att volymen under perioder ligger stilla för att sedan öka på nytt.

I prognosen redovisar nämnden ett överskott om 0,6 miljoner kronor. Eftersom verksamheten prognostiserar ett överskott har inga av de generella statsbidragen som planeras att användas för att täcka underskott avsatts inom området. Överskottet motsvarar en avvikelse om 0,2 procent mot budget. Jämfört med utfallet föregående år innebär prognosen en förväntad nettokostnadsökning med 7,5 procent vilket kan jämföras med en förväntad volymförändring motsvarande 4,3 procent. Överskotten finns både inom utförarverksamheten och för volymbudgeten. I prognosen ingår en allmän buffert på 2,7 miljoner kronor som redovisningsmässigt budgeterats inom ramen för volymbudgeten avseende bostad med särskild service enligt LSS. I praktiken kommer bufferten bland annat att finansiera omställningskostnader inom daglig verksamhet enligt LSS.

Daglig verksamhet enligt LSS

För daglig verksamhet enligt LSS redovisar nämnden ett underskott om -3,6 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 6,0 procent. I jämförelse med föregående år har nettokostnaderna ökat med 7,8 procent. För insatsen finns idag ingen statistik sammanställd varför en jämförelse med volymutvecklingen inte är möjlig att göra. När det gäller nettokostnadsökningen visar analysen på att 1,9 procentenheter kan hänföras till det ökade personalomkostnadsstillägget och 2,0 procentenheter kan hänföras till löneökningar. Avvikelsen per augusti finns primärt inom den egna verksamheten som redovisar ett underskott om -3,3 miljoner kronor. Det finns även ett underskott avseende volymbudgeten på -0,5 miljoner kronor per augusti. Här bör nämnas att volymbudgeten för daglig verksamhet enligt LSS justerades ned i samband med budgetläggningen eftersom det saknades utrymme i nämndens ram att täcka nämndens sammantagna bedömda behov.

I prognosen redovisar nämnden ett negativt resultat om -2,2 miljoner kronor. Här bidrar de generella statsbidragen som planeras att användas för att täcka underskott med 4,6 miljoner kronor i förbättrat resultat. Om dessa medel exkluderas skulle underskottet därmed vara -6,8 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse om 7,6 procent mot budget. Om hänsyn tas till detta innebär det att den prognostiserade nettokostnaden för året är 4,1 procent högre än föregående års utfall.

Underskottet finns både inom egen regi och för volymbudgeten som prognostiserar underskott med -2,3 miljoner kronor respektive -4,6 miljoner kronor. I prognosen för utförarverksamheten ingår dubbla kostnader motsvarande 1,1 miljoner kronor till följd av omställning av verksamheten. Detta finansieras inom ramen för den buffert som finns inom bostad med särskild service enligt LSS. För volymbudgeten var det väntade volymunderskottet utifrån budgetjusteringen -5,3 miljoner kronor vilket gör att nuvarande prognos visar på en lägre kostnad.

Personlig assistans

Inom personlig assistans redovisar nämnden ett underskott om -3,9 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse mot budget med 7,8 procent. Jämfört med föregående år har nettokostnaderna ökat med 1,6 procent. Inom verksamhetsområdet har det ökade personalomkostnadstillägget bidragit till 2,4 procentenheter av nettokostnadsutvecklingen och löneökningarna beräknas stå för 2,6 procentenheter. Det innebär att nettokostnaderna har minskat med 3,3 procent om man exkluderar ökningen av omkostnadstillägget och löneökningarna. Avvikelsen per augusti finns både inom den egna regionen och för volymbudgeten som redovisar underskott med -1,7 miljoner kronor respektive -2,4 miljoner kronor. Inom personlig assistans gjordes också en nedjustering av budgeten eftersom det saknades utrymme i nämndens ram att täcka nämndens sammantagna volymbudget.

Lagändringen inom insatsen personlig assistans enligt LSS som trädde i kraft 2023 visar på ett större inflöde av nya ansökningar och prövningar av pågående beslut, det vill säga brukare som är beviljade personlig assistans men som ansöker om en utökning av antalet timmar. Lagändringen medför även att utredningarna blivit mer omfattande, svårare och tidskrävande för att varje utredning ska vara rättssäker och uppnå bra kvalitet. Ur ett ekonomiskt perspektiv har effekten av lagändringen ännu inte kunnat utvärderas på grund av långa handläggningstider hos Försäkringskassan.

Utifrån detta har det varit svårt att göra en bedömning av prognosen för personlig assistans. För närvarande bygger volymprognosen på hur kostnaderna sett ut under året. Nämnden redovisar därmed ett prognostiserat underskott om -4,1 miljoner kronor för personlig assistans. För insatsen har inga medel avsatts från de generella bidrag som planeras att användas för att täcka underskott. Prognosen motsvarar en avvikelse om 5,5 procent mot budget.

Underskotten finns både inom egen region och för volymbudgeten som prognostiserar en avvikelse om -0,5 miljoner kronor respektive -3,7 miljoner kronor. Den nedjustering som gjordes i samband med budgetläggningen uppgick till -10,7 miljoner kronor vilket innebär att det prognostiserade resultatet är bättre än vad som initialt förväntades.

Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)

För insatser till personer med funktionsnedsättning, exklusive LSS och SFB, redovisar nämnden ett underskott om -2,7 miljoner kronor. I verksamhetsområdet ingår insatser i ordinärt boende och särskilt boende för personer under 65 år. Jämfört med föregående år redovisas en nettokostnadsökning med 13,4 procent där den största delen av förändringen avser köp av verksamhet som ökat med 8,5 miljoner kronor, en ökning motsvarande 22,3 procent.

Nettokostnadsutveckling, tkr	jan-aug 2021	jan-aug 2022	jan-aug 2023
Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)	40 525	59 526	67 520
Förändring i procent		46,9 %	13,4 %

I prognosen förväntas underskottet uppgå till -2,2 miljoner kronor där de generella statsbidragen bidrar med 4,9 miljoner kronor i förbättrat resultat. Om dessa bidrag exkluderas skulle underskottet vara -7,1 miljoner kronor vilket motsvarar en avvikelse på 7,2 procent mot budget. Jämfört med den prognostiserade nettokostnaden enligt delårsrapporten per april motsvarar det en nettokostnadsminskning med 0,5 miljoner kronor.

Turbundna resor

Det största underskottet inom verksamhetsområdet för insatser till personer med funktionsnedsättning avser turbundna resor. Den sista augusti redovisas ett underskott om -1,4 miljoner kronor. Jämfört med föregående år har den redovisade nettokostnaden ökat med 5,5 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 39,9 procent. Kostnadsökningen beror dels på ökade volymer och på ökade priser för turbundna resor.

I prognosen förväntas underskottet uppgå till -5,1 miljoner kronor vilket baseras på den förväntade volymutvecklingen inom framför allt daglig verksamhet enligt LSS där flest resor sker. Detta motsvarar en avvikelse mot budget med 18,2 procent.

Särskilda satsningar

Satsning	Budget	Utfall perioden	Prognos helår
Stärkt kvalitet i vård och omsorg	10 000	2 015	10 000
Insatser för att motverka ensamhet bland äldre, trygghetspaketet	750	512	750
Utreda en hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens inom hemtjänsten	500	0	0
Omställningsarbete för att få en budget i balans	10 000	2 667	10 000

Stärkt kvalitet i vård och omsorg

Totalt har nämnden tilldelats 10,0 miljoner kronor för stärkt kvalitet inom vård och omsorg. Dessa har avsatts till olika områden inom nämndens verksamheter.

Till natt- och larmverksamheten inom hemtjänst i egen regi har 3,0 miljoner kronor fördelats för att täcka ökade kostnader för larm till följd av nytt avtal. Under våren har arbetet med att införa de nya trygghetslarmen pågått men leverantören har haft omfattande leveransproblem vilket gjort att det gamla avtalet behövs förlängas. Budgetmedlen var avsatta för att täcka ökade abonnemangskostnader men till följd av problemen är det i dagsläget oklart exakt hur stor kostnaden kommer bli. I prognosen förväntas hela budgeten användas.

Budgeten för anhörigstödet har stärkts upp med 0,7 miljoner kronor avseende en tjänst som tidigare varit finansierad genom statsbidrag. Budgeten förväntas förbrukas enligt plan.

Inom hälso- och sjukvårdsorganisationen har en ny sektionschef tillsatts under året där 1,3 miljoner kronor av tilldelningen har avsatts för att finansiera detta. I prognosen förväntas 1,0 miljoner kronor av medlen användas eftersom tjänsten tillsattes i april.

Utöver ovanstående har 5,0 miljoner kronor av medlen lagts som en buffert fördelat mellan äldreomsorg och funktionsstöd. Bufferten är avsedd att användas till omställningskostnader, volymökningar och andra oförutsedda kostnader. Rent tekniskt har 2,3 miljoner kronor av buffert budgeteras under volymbudgeten särskilt boende för äldre och 2,7 miljoner kronor under volymbudgeten bostad med särskild service enligt LSS.

I dagsläget har 1,1 miljoner kronor av bufferten in-tecknats för att täcka omställningskostnader inom daglig verksamhet enligt LSS avseende dubbla lokalkostnader i samband med att verksamheten byter lokaler. Det kan under året tillkomma ytterligare kostnader som kommer finansieras genom bufferten. Det som eventuellt kvarstår kommer att balansera upp volymunderskott och i prognosen förväntas hela bufferten därför användas.

Insatser för att motverka ensamhet bland äldre, trygghetspaketet

I nämndens budget ingår 0,8 miljoner kronor avseende medel för insatser för att motverka ensamhet bland äldre och har avsatts till förvaltningens förebyggande verksamhet inom äldreomsorgen. Verksamheten genomför hembesök hos personer över 75 år som inte har några insatser från kommunen i syfte att bryta den ofrivilliga ensamheten. Till och med augusti har de uppsökande hembesöken erbjudits i fem områden i kommunen och under hösten kommer besöken att erbjudas i det sjätte området. I prognosen förväntas hela budgeten användas.

Utreda en hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens inom hemtjänsten

De medel som nämnden erhållit för att utreda en hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens inom hemtjänsten har avsatts till förvaltningens stöd- och utvecklingsenhet. Bedömningen är att medlen inte kommer användas 2023.

Omställningsarbete för att få en budget i balans

Vård- och omsorgsnämndens driftsbudget har tillfälligt utökats för 2023 med 10,0 miljoner kronor för omställningsarbete för att få en budget i balans. Enligt beslutet ska tillskottet användas för att få en budget i

balans. I tjänsteutlåandet till kommunstyrelsen daterat den 30 maj 2023 med ärendenummer KS-2023/1366.181 står det att medlen bland annat ska användas till att påskynda införandeprocessen av ett schemalägningsverktyg för att optimera resursanvändningen. Vidare står det att effektiviseringsarbetet kring turbundna resor som beskrivs i kategoriplanen för fordon och transporter ska påskyndas. Vård- och omsorgsnämnden ombeds också återkomma med åtgärdsplan som beaktar detta och andra strukturella åtgärder som kan minska nämndens budgetunderskott. Särskilt fokus ska riktas på de verksamheter och enheter med strukturell obalans.

Av medlen har 4 miljoner kronor avsats till turbundna resor, 4 miljoner kronor har avsats till installation av trygghetslarm och 2 miljoner kronor har avsats för utköpskostnader i samband med omställning av verksamhet. I prognosen förväntas alla medel förbrukas.

Extern finansiering

Extern finansiering	Bidrag (tkr)	Kostnad (tkr)	Netto	Inräknat i budget	Nämndmål
Säkerställa god vård och omsorg av äldre personer	27 756	27 756	0	25 170	Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Äldreomsorgslyftet	11 790	11 790	0	0	Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Prestationsbaserat statsbidrag för att minska andelen timanställda inom omsorg om äldre	35 067	35 067	0	0	Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Prestationsbaserat statsbidrag för att öka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden	8 597	8 597	0		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Habiliteringsersättning	3 086	3 086	0		Huddinges funktionshindrade upplever en hög grad av delaktighet.
God och nära vård	6 378	5 842	536		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Specialistundersköterskekompetens	212	212	0		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Minska ofrivillig ensamhet bland äldre genom hälsosamtal	1 036	1 036	0		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet

Extern finansiering	Bidrag (tkr)	Kostnad (tkr)	Netto	Inräknat i budget	Nämndmål
Verksamhetsförlagd utbildning	175	175	0		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (återhämtningsbohusen)	9 070	9 070	0		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Stärka det civila försvaret inom socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård	331	331	0		Med rätt stöd genom livet kan Huddinges äldre bibehålla en hög grad av självständighet
Summa	103 498	102 962	536		

Säkerställa god vård och omsorg av äldre personer

För 2023 har nämnden erhållit 27,7 miljoner kronor i ett riktat statsbidrag för att säkerställa god vård och omsorg av äldre personer. Huddinges andel av statsbidraget är något lägre 2023 än 2022.

För 2023 är 25,2 miljoner kronor budgeterade för ersättning till utförare av hemtjänst och särskilt boende.

Statsbidraget finansierar även aktivitetsombud på kommunens särskilda boenden, beloppet för satsningen uppgår till cirka 2,5 miljoner kronor.

Äldreomsorgslyftet

Äldreomsorgslyftet ska stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid. Statsbidraget ges som ersättning för personalkostnaderna för personalen som studerar och kan inte användas till andra kostnader.

För 2023, som är sista året för statsbidraget, har Huddinge erhållit 11,7 miljoner kronor och pengarna har fördelats till personal inom kommunen och privata utförare som har ansökt om medel.

Under vårterminen 2023 har 25 medarbetare deltagit i utbildning till undersköterska. Tre av dessa har tagit examen och tre personer har hoppat av utbildningen.

Prestationsbaserat statsbidrag för att minska andelen timanställda inom omsorg av äldre

Syftet med bidraget är att ge kommunerna incitament att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre. Statsbidragen fördelas utifrån kommunernas prestation och mäts vid två tillfällen, i början av 2021 och i slutet av 2022.

Kommunen har uppfyllt villkoret och för prestationen under 2022 tilldelats 35,1 miljoner kronor. Två privata utförare inom hemtjänst har uppfyllt villkoret och får därmed ta del av statsbidraget.

Prestationsbaserat statsbidrag för att öka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden

Syftet med bidraget är att ge kommunerna incitament att öka sjuksköterskebemanningen och den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen. Statsbidragen fördelas utifrån kommunernas prestation och mäts vid två tillfällen, i början av 2021 och i slutet av 2022.

Kommunen har uppfyllt villkoret och för prestationen under 2022 tilldelats 8,5 miljoner kronor.

Habiliteringsersättning

Statsbidraget får användas av kommunerna för att införa eller höja en låg dagpenning till dem som deltar i daglig verksamhet enligt LSS. Statsbidraget får även användas till att bibehålla en nivå på dagpenningen som tidigare höjts med hjälp av statsbidraget.

Statsmedlet fördelas till kommunerna utifrån den senaste statistik som Socialstyrelsen har avseende antalet deltagare som finns i daglig verksamhet. Medlen är avsedda för habiliteringsersättning och betalas ut via dagpenning utifrån deltagande i daglig verksamhet enligt LSS. Stimulansbidraget betalas ut som ett engångsbelopp till deltagarna i slutet av året.

God och nära vård

Statsbidraget är en överenskommelse mellan regeringen och SKR där kommunernas andel gäller satsningar på nära vård, goda förutsättningar för vårdens medarbetare samt vidareutbildning för sjuksköterskor. För 2023 har Huddinge tilldelats 6,4 miljoner kronor och pengarna har fördelats till privata utförare som meddelat att de vill ta del av statsbidraget.

Statsbidraget för delprojektet nära vård används för arbete med Palliativa projektet inom kommunens särskilda boenden. Palliativa projektet startade våren 2023 i samarbete med palliativt kunskapscentrum, PKC. Syftet med projektet är att öka kompetensen och kunskapen hos medarbetare inom särskilt boende gällande palliativ vård samt att leda till samsyn i arbetssätt och rutiner med målet att öka kvalitén av den palliativa vården. Under våren 2023 genomfördes en första utbildningen av palliativa ombud på tre enheter, Nygården, Rosendalsgården och Tallgården. Utbildningen omfattar omsorgspersonal, sjuksköterskor och personal som arbetar med rehabilitering.

Den del av statsbidraget som avser vårdens medarbetare används för fortsatt arbete med en extra journalslinga med sjuksköterskor på Stortorp. Projektet syftar till att öka tillgängligheten av sjuksköterskor för de boende under kvällar, nätter och helger.

Specialistundersköterskekompetens

Syftet med statsbidraget är att göra det möjligt för fler undersköterskor att via yrkeshögskolan utbilda sig till specialistundersköterskor med fokus på äldreomsorg och demensvård. Medlen får användas till att undersköterskor anställda inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre ska utbilda sig inom yrkeshögskolan till specialistundersköterskor med fokus på vård och omsorg om äldre och vård och omsorg om personer med demenssjukdom.

Under 2023 har en undersköterska inom egen regi studerat till specialistundersköterska och tagit examen under året.

Motverka ofrivillig ensamhet bland äldre personer genom hälsosamtal

Statsbidraget ska användas för att motverka ensamhet bland äldre genom att starta, förbättra eller utöka arbetet med hälsosamtal. Fokus bör ligga på de allra äldsta som inte har hemtjänst eller bor på särskilt boende, det vill säga personer för vilka det kan saknas etablerade kontakter för att fånga upp signaler om ofrivillig ensamhet.

Ett arbete pågår med att uppdatera och trycka upp information som kommer att finnas tillgängligt runt om i kommunen, riktade utskick har gjorts till personer över 75 år som inte har insatser från kommunen för att erbjuda ett hälsosamtal/uppsökande hembesök av biståndshandläggare. I samband med årets seniordagar har information skickats ut till personer över 75 år om årets seniordagar där temat i år är Friskt åldrande i gemenskap.

Statsbidrag till regioner och kommuner för utökad verksamhetsförlagd utbildning

Satsningen på utökade verksamhetsförlagda utbildningsplatser har som målsättning att bidra till att öka antalet studenter på sjuksköterskeutbildningen och säkerställa genomströmningen. Detta för att antalet legitimerade sjuksköterskor på sikt ska öka och därmed skapa en bredare bas för framtida rekrytering av sjuksköterskor och möjliggöra utbildning av fler specialistsjuksköterskor. Syftet är att öka incitamenten för samtliga regioner och kommuner att ta emot fler studenter under utbildning.

Förvaltningen har ökat antalet VFU-platser mellan åren 2022 och 2023 och har ansökt om och tilldelats statsbidrag.

Under våren 2023 har totalt 22 sjuksköterskestudenter praktiserat i kommunen och till hösten planeras för ytterligare 19 studenter.

Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (återhämtningsbonusen)

Syftet med statsbidraget är att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv för personalen inom hälso- och sjukvårdsverksamhet samt socialtjänstverksamhet avseende omsorg om äldre personer. Statsbidraget ska användas till insatser som bidrar till att främja ett hållbart arbetsliv för personal.

För 2023 har förvaltningen ansökt om bidrag för olika projekt både för egen regi och för de privata utförare som ansökt om medel för egna projekt. Totalt har kommunen beviljats 9,0 miljoner kronor i bidrag varav egen regi erhållit 5,9 miljoner kronor.

Bidraget inom egen regi kommer att användas för bland annat utveckling av och utbildning i schemaplanering och hälsosamma scheman för att utveckla nya arbetstidsmodeller och öka flexibiliteten samt för planeringsdagar, temadagar och återhämtningsdagar för omsorgspersonal.

Stärka det civila försvaret inom socialtjänst och kommunal hälso-och sjukvård

Syftet med statsbidraget är att ge förutsättningar för kommuner att analysera vilka behov som finns för att utveckla och stärka kommunernas planering och arbete med socialtjänstens och den kommunala hälso- och sjukvårdens civila försvar.

Investeringar

Investeringar, tkr	Budget helår	Prognos helår	Avvikelse helår	Budget jan-aug	Utfall jan-aug	Avvikelse jan-aug
Investeringar särskilt boende	4 000	798	3 202	2 667	544	2 123
Investeringar ordinärt boende	500	1 090	-590	333	1 090	-756
Inventarier boende LSS	400	193	207	267	193	74
Sprinklersystem, boende LSS	920	920	0	613	0	613
Summa	5 820	3 000	2 820	3 880	1 826	2 054

Per sista augusti redovisas totalt 1,8 miljoner kronor i investeringsutgifter. Detta avser passersystem inom daglig verksamhet enligt LSS, möbler och inventarier till nytt boende inom bostad med särskild service enligt LSS, inköp av matvagnar samt olika investeringar inom kommunens boenden så som sängar, taklyftar och dörrlås.

I prognosen förväntas i dagsläget totalt 3,0 miljoner kronor av budgeten att användas.

Lokaler

Inga hyresgästpassningar eller betydande beställningar har lagts angående lokaler som påverkar hyror 2023 eller får ekonomiska effekter i relation till tilldelad ram.

Väsentliga personalförhållanden

Antal anställda	Augusti 2022	Augusti 2023	Skillnad
Antal anställda	1517	1562	45

Inom nämnden har antalet anställda per augusti 2023 ökat med 45 personer jämfört med föregående år. Andelen kvinnor är 78 procent och andelen män 22 procent. I jämförelse med föregående år är det en minskning av andelen kvinnor medan andelen män har ökat under perioden.

Fördelningen av arbetad tid visar att andelen tillsvidareanställda har minskat och andelen visstidsansanställda har ökat jämfört med föregående år. Däremot har andelen timavlönade minskat.

Andelen heltidsanställda har minskat medan andelen deltidsanställda har ökat jämfört med föregående år.

Personalomsättningen har ökat med 1,4 procentenheter till 11,1 procent jämfört med samma period föregående år. Personalomsättningen har ökat för både kvinnor och män. Personalomsättningen minskade kraftigt under pandemin då anställda inte var lika benägna att byta jobb på samma sätt som innan. I takt med en återgång till normalläget har personalomsättningen generellt sett ökat igen. Trots att personalomsättningen har ökat ligger omsättningen på en förväntad nivå. Det är inga alarmerande siffror för verksamheten.

En av nämndens stora utmaningar framöver är att under kommande år möta kompetensförsörjningsutmaningen inom välfärdssektorn. Konkurrenten om arbetskraften är stor och kompetensförsörjningsutmaningen kommer inte gå att lösa enbart genom att rekrytera fler eftersom arbetskraften inte kommer att räcka till hela välfärdssektorn.

Andra utmaningar är behovet av kompetensutveckling för medarbetare i svenska språket samt att det idag finns för få personal som uppfyller kravet på skyddad yrkestitel för undersköterskor som trädde ikraft den 1 juli 2023.

Den 1 oktober införs de nya reglerna om 11 timmars sammanhängande dygnsvila vilket kommer att påverka arbetet med bemanning i verksamheterna.

Äldreomsorg

Inom äldreomsorgen har antalet anställda per augusti 2023 ökat med 2,6 procent jämfört med föregående år. Andelen kvinnor är 79,4 procent och andelen män 20,6 procent. Vi ser en minskning av andelen kvinnor medan andelen män har ökat.

Fördelningen av arbetad tid visar att andelen tillsvidareanställda är oförändrad på 71 procent medan andelen visstidsansanställda har ökat från 10 procent till 12 procent jämfört med föregående år. Andelen timavlönade minskat från 21 procent till 17 procent under samma period.

Andelen heltidsanställda har minskat medan andelen deltidsanställda har ökat.

Personalomsättningen har ökat med 2,8 procentenheter till 11,5 procent jämfört med samma period föregående år. Inom äldreomsorgen ser vi en större rörlighet i personalgruppen efter pandemin.

Inom sektionen för ordinärt boende ÄO har de arbetat med att minska personalkostnaderna utifrån att få en budget i balans. Antalet timanställningar har minskat, vilket är ett led i att de har arbetat mycket med bemanningen för att kunna minska behovet av timanställda.

Det finns alltid en genomströmning av medarbetare som säger upp sig eller går i pension. Siffran är relevant i förhållande till verksamhetens storlek.

Funktionsstöd

Inom funktionsstöd har antalet anställda ökat med 4,6 procent jämfört med föregående år. Andelen kvinnor är 75,8 procent och andelen män 24,2 procent. Vi ser en minskning för kvinnor och en ökning gällande män.

Fördelningen av arbetad tid visar att andelen tillsvidareanställda har ökat med 2,2 procentenheter och andelen visstidsanställda har ökat med 48 procentenheter. Andelen timavlönade har däremot minskat med 3,2 procent.

Både andelen heltids- och deltidsanställda har ökat jämfört med föregående år.

Personalomsättningen har minskat med 2 procentenheter till 9,5 procent jämfört med föregående år.

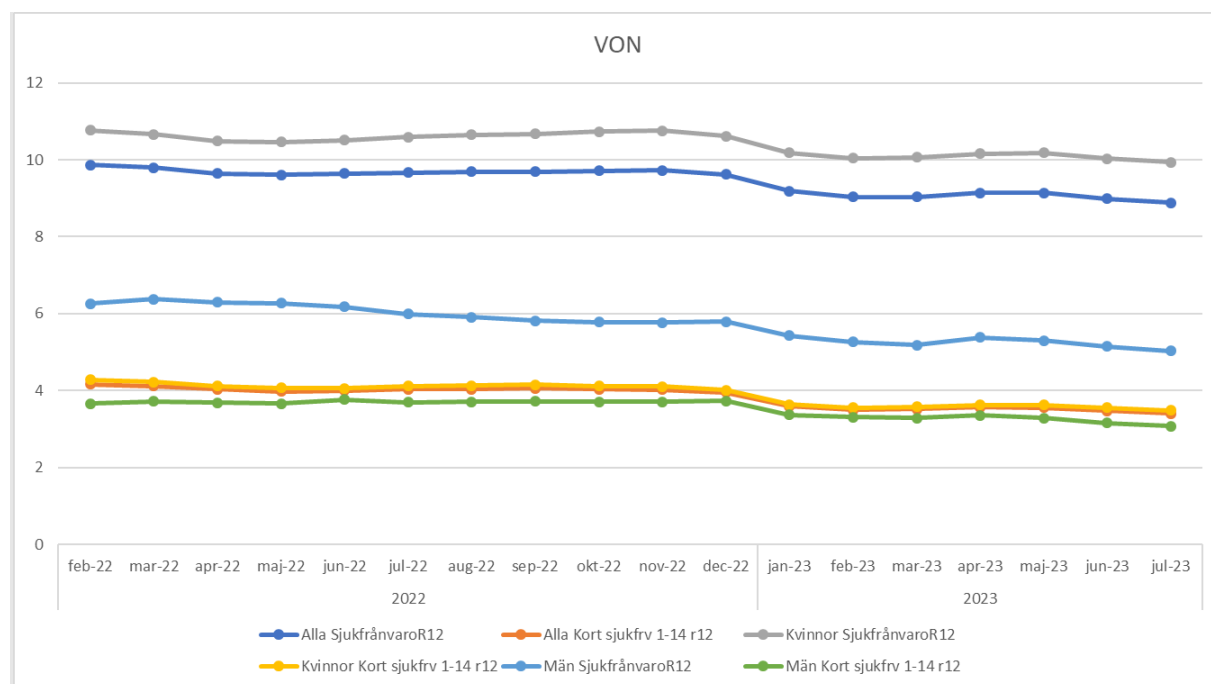
Omsättningen har minskat för både kvinnor och män. Omsättning bland handläggare är högre i år än tidigare år. Vid avslutsamtal framkommer det att det främst beror på privata skäl till exempel flytt till andra städer.

Funktionsstöd har under en längre tid upplevt svårigheter att rekrytera och behålla stödpedagoger med rätt kompetens. En utredning har påbörjats för att utreda orsakerna till detta.

En förklaring till ökningen av antalet medarbetare är att det vissa enheter till exempel inom korttidsboende, dagliga verksamheten och boendestöd har fått fler brukare. En annan förklaring till ökningen är att det inom sektionen har eller planeras för att tillsätta löpartjänster som en åtgärd för att minska andelen timanställda och kostnader.

För att minska personalomsättningen arbetar man bland annat med att utveckla och kvalitetssäkra introduktion för nya medarbetare samt erbjuda erfarna handläggare möjlighet till kompetensutveckling för att kunna behålla dessa medarbetare.

Sjukfrånvaro:

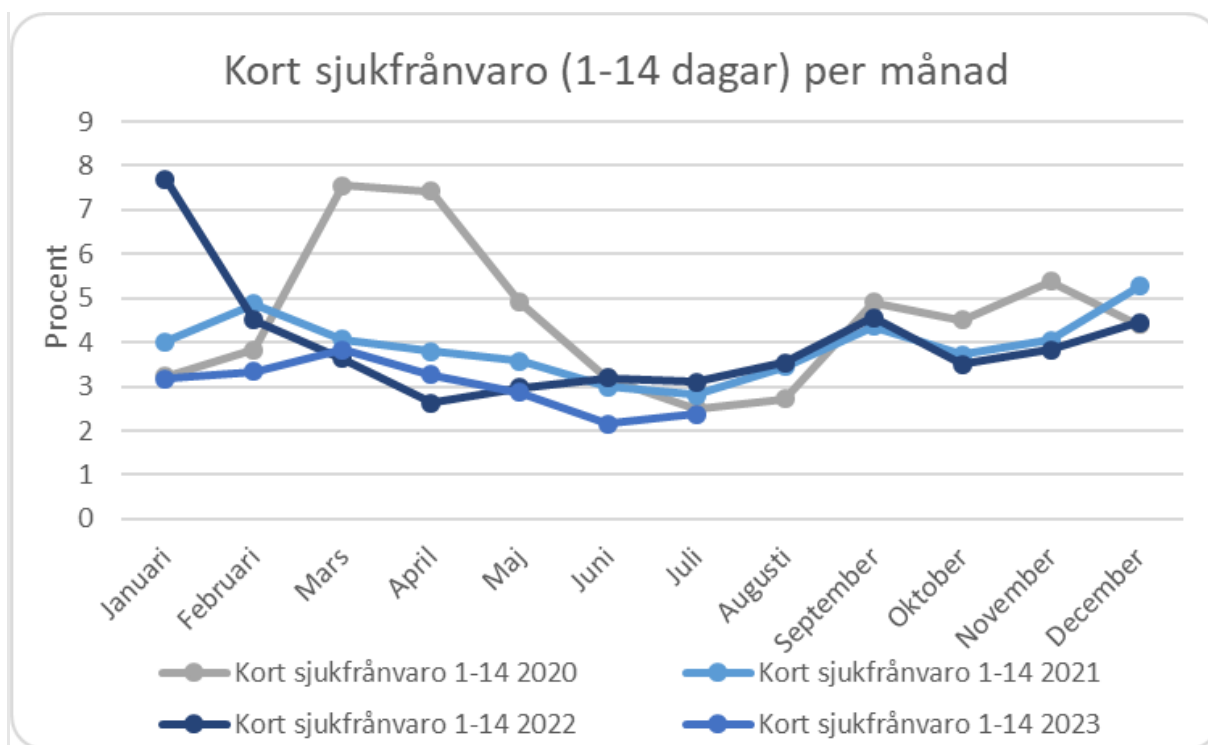
Den totala sjukfrånvaron presenterad som ett snitt för de senaste 12 månaderna (R12) var till och med juli 2023 8,9 procent vilket är en minskning med 0,1 procentenheter jämfört med föregående år. Den totala sjukfrånvaron för både kvinnor och män har en nedåtgående trend. I jämförelse med juli 2020 så har den totala sjukfrånvaron (R12) minskat med 2,7 procentenheter.

Korttidsfrånvaron 1–14 dagar (R12) till och med juli 2023 har minskat med 0,6 procentenheter. Nämnden ser även en nedåtgående trend för både kvinnor och män. I jämförelse med juli 2020 har korttidsfrånvaron minskat med 0,7 procentenheter.

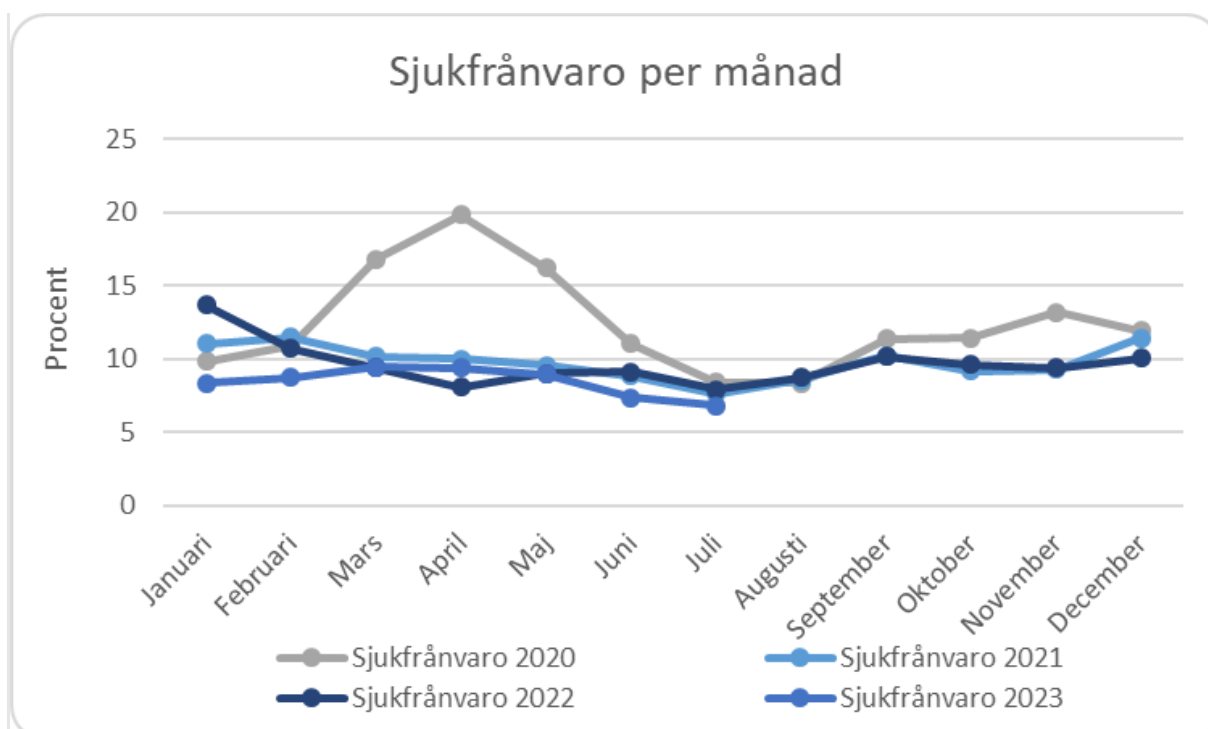
Sett över en 18 månaders period har korttidsfrånvaron sjunkit med 0,8 procentenheter. Frånvaron har minskat för både kvinnor och män under perioden.

Kommentar till övriga sjukfrånvarointervall:

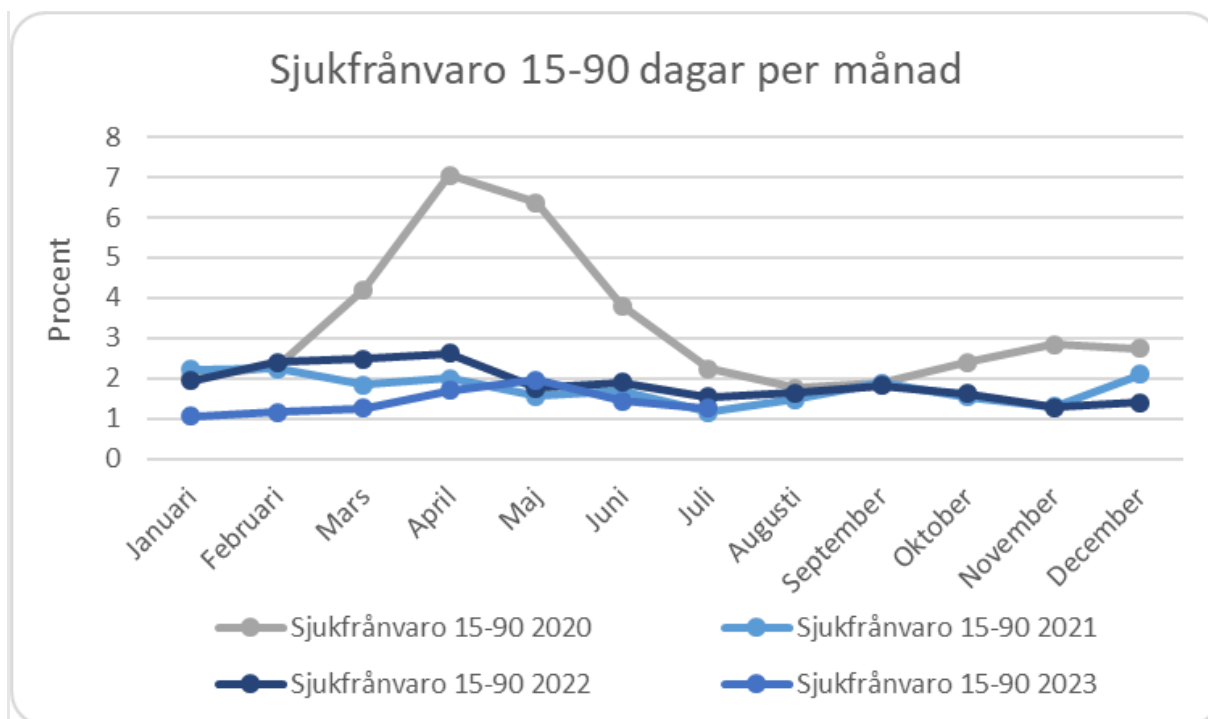
Sjukfrånvaron har även minskat för intervallen dag 15–90 och dag 91–180. Däremot har långtidssjukfrånvaron över 180 dagar ökat. Den lägre sjukfrånvaron kan dels bero på att vi jämför oss med statistik där man fortfarande var påverkad av covid-19 pandemin.

Den korta sjukfrånvaron (1–14 dagar) per månad har minskat sedan årets början och ligger i juli i något lägre, men i stort sett i nivå med de föregående åren.

Även sjukfrånvaron per månad har minskat sedan januari 2023 och ligger i juli månad i något lägre, men i stort sett i nivå med de föregående åren.

Sjukfrånvaron 15–90 dagar per månad är i juli månad i princip oförändrad sedan årets början och ligger i nivå med de föregående åren förutom 2020 då frånvaron var högre.

Nämndens arbete kring sjukfrånvaron:

Verksamhetsområdets arbete med att minska sjukfrånvaron pågår alltså. Att snabbt initiera kontakt med den sjukskrivne är ett sätt som många enheter sett ger goda resultat. Vidare fokuserar enheterna på att skapa en god arbetsmiljö och arbeta för ökad trivsel för att minska sjukfrånvaron.

Generellt visar årets medarbetarenkät inom både äldreomsorgen och funktionshinderomsorgen på goda resultat. Ökad nöjdhet med sin arbetssituation ger som regel positiv effekt på sjukfrånvaron.

Riskorienterat arbetssätt, ROA är ett kommungemensamt pilotprojekt som har pågått sedan hösten 2021. Inom äldreomsorgen deltar under 2023 Rosendalsgårdens äldreboende och hemtjänsten för Segeltorp/Stuvsta. Syftet med projektet är att minska sjukfrånvaron genom att identifiera och förebygga sjukfrånvaro. Inom funktionsstöd har man inom vissa boendeenheter, efter tidigare deltagande i projektet, fortsatt att arbeta utifrån ett riskorienterat arbetssätt. En utvärdering av ROA-arbetet kommer att ske under året.

Inom sektionen för ordinärt boende funktionsstöd har de haft ett projekt under ett års tid som heter Solfagra projektet vars syfte är att aktivt arbeta med att få ner korttidsfrånvaron samt öka den psykosociala arbetsmiljön. En av åtgärderna var att tillsätta en extra enhetschef för att möjliggöra ett nära ledarskap. Projektet har resulterat i att medarbetarna är mindre sjuka och mer nöjda på jobbet. Det har i sin tur lett till en rejäl minskning av antalet timvikarier på enheten samt på enheterna inom aktuellt chefsområde.

Inom sektionen för bistånd och förebyggande funktionsstöd har man under 2023 arbetat med att införa ett nytt arbetssätt med strukturerade samtal med samtliga medarbetare vid två tillfällen per år. Detta utifrån en mall med självskattning i relation till upplevd arbetsrelaterad utmattning. Vid tidiga signaler om arbetsrelaterad utmattning kopplas enhetschef in för enskilt samtal och planering.

Uppföljning av internkontroll

Intern kontroll är en process som används för att säkerställa att verksamheten fungerar och att målen nås. Fokus är att minska risken för oönskade händelser genom strukturerad riskhantering. Det handlar dels om att på ett systematiskt sätt identifiera och minska risker, dels om att skapa strukturer för att förebygga att oönskade händelser inträffar.

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i kommunallagen (2017:725), KL 6:6 samt i reglemente för intern kontroll, HKF 9410. Planeringen av arbetet med intern kontroll redovisas i verksamhetsplanen och uppföljningen sker i delårsrapporter och verksamhetsberättelse.

Kommunövergripande kontroller

Kommunstyrelseförvaltningen har planerat för genomförande av sex kontroller för samtliga nämnder under året. Kontrollerna genomförs inom redovisningsprocessen, upphandlingsprocessen och HR-processen.

Vid delårsrapport per den 31 augusti 2023 har vård- och omsorgsnämnden delgivit resultat av en kontroll gällande redovisning samt två kontroller inom upphandling. Resultatet visar att vissa brister finns inom redovisning där agenda och deltagarförteckning inte bifogats korrekt tillsammans med faktura, att direktupphandling genomförs sällan utöver placeringsärenden för enskilda samt att verksamheten köper ett antal varor utanför ramavtal. Förvaltningen planerar för att vidta åtgärder utifrån uppmärksammade brister.

Granskningen i sin helhet visas i kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2023.

Vård- och omsorgsnämndens internkontrollarbete

Nedan rapporteras status för nämndens riskåtgärder och systematiska kontroller för delårsrapport per 31 augusti 2023.

Åtgärder för att minska identifierade risker

Mål / process	Risk	Riskåtgärd
2.1. Informationsförvaltning	Risk att arkiverade handlingar förstörs på grund av brister i arkivlokalen på Gymnasietorget	<p>Åtgärder för att minska fukten behöver sättas in om Socialförvaltningen inte kan flytta från Gymnasietorget 1, vilket planeras för.</p> <p>Status</p> <p> Ej klart i år</p> <p>Utredning pågår för att säkerställa arkivets funktionalitet men risken bedöms inte kunna undanröjas helt i befintlig lokal varför alternativ ses över.</p>
2.3 HR/Personal	Risk att verksamheterna får oplanerade anställningar då företräden och konverteringar inte hanteras på ett korrekt sätt.	<p>Säkerställa att processen och informationsstödet är uppdaterat enligt de nya LAS-reglerna.</p> <p>Status</p> <p> Blir klart i år</p> <p>HR-enheten har sedan hösten 2022 och löpande under 2023 satsat på informationsgenomgångar både i grupp och enskilt med nämndens chefer kring de nya LAS-reglerna som trädde i kraft 1 oktober 2022. I detta har det även ingått att kommunicera till nya chefer och medarbetare på bemanningscenter.</p> <p>HR-enheten har i samverkan med ansvariga chefer bevakat och följer upp antalet inkonverteringar av tjänster för att undvika övertalighet och ha kontroll över hur många anställningar många som leder till övertalighet. Detta arbete har visat att de enskilda konverteringar som har skett har varit planerade i verksamheten.</p>

Mål / process	Risk	Riskåtgärd
2.4. Ekonomi	Samordning från stödfunktioner brister vid verksamhetsförändringar på grund av brister i informationsöverföring och okända rutiner	Förankra rutinen i berörda chefsled. Status Blir klart i år En process för hur organisationsförändringar hanteras inom förvaltningen har tagits fram och kommunicerats. Implementering har genomförts delvis och behöver pågå under ytterligare en tid.
2.6 Lokalförsörjning och fastighetsunderhåll	Risk att otydlighet i processen leder till stora förseningar i anskaffning av lokaler och bostäder till socialförvaltningens målgrupper. Brist på bostäder för brukare leder till behov av externa placeringslösningar vilket är kostnadsdrivande i jämförelse med placeringar i den egna regin.	Tydliggöra och teckna förvaltningens process för att ta fram lokalbehov inom socialförvaltningen. Hanteras inom ramen för lokalförsörjningsstrategiarbetet. Status Blir klart i år Arbetet med att ta fram en process för hur lokalbehovsprognos tas fram inom förvaltningen har påbörjats. Dialog om och implementering av processen kvarstår.

Åtgärder utifrån rekommendation från revision eller annan extern granskning

Revision/Granskning	Risk/bakgrund	Riskåtgärd
Revisionsrapport: Granskning av vård- och omsorgsnämndens uppföljning och kontroll av externa utförare Diarienummer 2022-09-05	Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022. KPMG har av revisionsgrupp 1 fått i uppdrag att granska vård- och omsorgsnämndens uppföljning och kontroll av externa utförare. Det övergripande syftet med granskningen har varit att bedöma om vård- och omsorgsnämnden på ett tillfredsställande sätt styr och kontrollerar verksamhet som bedrivs av privata utförare på uppdrag av nämnden samt vilka förutsättningar som finns för detta. Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningens syfte är att vård- och omsorgsnämnden på ett tillfredsställande sätt styr och kontrollerar verksamheten som bedrivs av privata utförare på uppdrag av nämnden.	Åtgärd: Uppdatera avtalsvillkor för leverantörer avseende vite vid avvikelser från avtal. Status Ej klart i år Lag om valfrihetssystem (LOV) tillämpas för sju insatser inom vård- och omsorgsnämndens verksamhet. Fyra avtal, hemtjänst, ledsagar- och avlösarservice, boendestöd och korttidsvistelse utanför det egna hemmet, innehåller alla en vitesklausul. Underlagen för daglig verksamhet, särskilt boende för äldre samt biståndsbedömd dagverksamhet för äldre kommer att ses över under 2024. Åtgärd: Uppdatera plan angående fördjupade uppföljningar i samtliga verksamheter. Status Klart Arbetsättet är uppdaterat och används vid uppföljningar under 2023.

Plan för uppföljning och insyn

Nämnden har i verksamhetsplanen för året redovisat den planering som finns för att följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare samt de uppdragsbeskrivningar som överenskommits med verksamheter i kommunens egen regi när de agerar i konkurrens med privata utförare. Uppföljningen ska utgå från de mål som angivits av kommunfullmäktige samt de krav som ställts i avtal och uppdragsbeskrivningar.

I delårsrapport 2 redovisas om tillsyn och uppföljning genomförts som planerat och en sammanfattning av resultat. Resultatet av respektive uppföljning redovisas även löpande som separata ärenden.

Planerad uppföljning

Tillsyn och uppföljning har genomförts av samtliga verksamheter, såväl privata utförare som utförare inom kommunens egen regi, där lag om valfrihetssystem, LOV tillämpas.

Uppföljningen av utförare har två övergripande syften; dels att kontrollera att verksamheten utförs i enlighet med avtal och uppdragsbeskrivningar, dels för att utgöra ett underlag i kommunens förbättringsarbete med att utveckla och förbättra verksamheten. I enlighet med verksamhetsplanen genomförs under 2023 fyra olika typer av uppföljning; avtalsuppföljning, fördjupad uppföljning, kvalitetsundersökning samt månadsuppföljning för hemtjänst.

Utförare inom vård- och omsorgsnämnden som tillämpas inom lag om valfrihetssystem (LOV)

Verksamhet	1 januari 2023 (stycken)		31 augusti 2023 (stycken)	
Äldreomsorg	Privata	Egen regi	Privata	Egen regi
Hemtjänst	6	1	6	1
Särskilt boende	47	5	47	5
Funktionshinderomsorg	Privata	Egen regi	Privata	Egen regi
Daglig verksamhet	35	17	35	17
Korttidsvistelse	13	1	13	1
Boendestöd	4	1	4	1
Ledsagar- och avlösarservice	3	1	3	1

Avtalsuppföljning

Avtalsuppföljning är den systematiska kontrollen av att utförarna som tillämpas inom lag om valfrihetssystem, LOV följer avtal och att verksamheterna håller god kvalitet. Avtalsuppföljningen genomförs årligen, första kvartalet och följs upp föregående avtalsår.

Inför årets avtalsuppföljning genomfördes en genomlysning av tidigare metod för uppföljningen. Genomlysningen resulterade i ett delvis nytt arbetssätt.

Uppföljningen utförs i huvudsak med hjälp av webbenkäter som omfattar de kravställningar som ingår i uppdraget samt en efterföljande återkoppling med verksamhetsansvarig. Den nya metoden innefattade även en del med kompletterande underlag från utföraren utifrån fyra områden. Tillsammans med webbenkäterna bedömdes de kompletterande underlagen kunna utgöra ett bättre underlag för förvaltningens bedömning om verksamheterna håller god kvalitet. De fyra områdena som förvaltningen specifikt har tittat på, valdes ut utifrån resultat från tidigare uppföljningar och världsläget/omvärldsbevakning.

Utfallet för den nya metoden har i huvudsak genererat bättre underlag för bedömningar och nya områden kommer väljas ut för kommande avtalsuppföljning. En utvärdering kommer genomföras under hösten 2023 för att utveckla och förbättra metoden ytterligare.

De fyra områdena var:

- Styrning för verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.
- Beredskap för verksamhetens prioriterade åtaganden vid störningar.
- Kärnuppdraget för verksamheten - planering och utförande.
- Verksamhetens bemanning, personalens kompetens och arbetsmiljö.

Inom tillämpningen om LOV har avtalsuppföljningen visat på några gemensamma förbättringsområden och som härrör från de fyra områdena. Dessa utvecklingsområden är;

- Samtliga utförare har bedrivit ett systematiskt kvalitetsarbete. Det föreligger dock vissa utvecklingsområden som i huvudsak handlar om personalens arbete med att rapportera avvikelser, synpunkter och klagomål. För de flesta utförare visar deras kvalitetsberättelse på en underrapportering. Detta med hänsyn taget till respektive utförares storlek på uppdraget i Huddinge kommun.

- Arbetet med att implementera kontinuitetsplanerna i verksamheterna behöver prioriteras. Uppföljningen visar en viss differens av hur långt utförarna kommit i sin kontinuitetshantering. Överlag är utförarna på god väg då uppföljningen påvisat ett gott arbete med att identifiera de störningar som den egna verksamheten kan komma att drabbas av samt upprättande av handlingsplaner för hantering vid specifika störningar.
- Generellt sett finns förbättringspotential inom den planering och uppföljning som ligger till grund för utförandet av insatser. Granskade genomförandeplaner visar i huvudsak förbättringsområden gällande beskrivning av *hur* insatser ska genomföras, tydliggörande beskrivning där den enskildes delaktighet i de aktiviteter som ingår framkommer samt individuella och mätbara målsättningar.
- Rekryteringsbehovet och svårigheterna att rekrytera personal med rätt kompetens är ett omfattande arbete som kräver mycket tid och resurser hos samtliga utförare.

Hemtjänst

Samtliga utförare har ingått i avtalsuppföljningen. Merparten av utförarna har fått komplettera sina svar inför förvaltningens bedömning och har efter kompletteringar visat att de uppfyller kraven i upphandlingen och inga åtgärdsplaner har tilldelats.

Utöver de generella utvecklingsområdena som beskrivs ovan är det främsta utvecklingsområdet för utförare som tillämpas inom LOV för hemtjänst att efterleva och möta de nya kraven om fast omsorgskontakt. Utförarna har en gemensam bild över att utmaningarna framöver är att upprätthålla det nya kravet som trädde i kraft 1 juli 2023, att den fasta omsorgskontakten ska vara utbildad undersköterska.

Särskilt boende för äldre

Utförare i kommunens egen regi

Samtliga verksamheter inom kommunens egen regi har ingått i avtalsuppföljningen. Samtliga verksamheter uppfyller kraven i upphandlingen och inga åtgärdsplaner har tilldelats.

Sammanfattningsvis har samtliga verksamheter den personal som krävs, med rätt utbildningsnivå. Genomgående har verksamheterna en hög andel omvårdnadspersonal med undersköterskeutbildning.

Privata utförare

Av totalt 47 stycken privata utförare har 22 privata utförare inom LOV för särskilt boende för äldre följts upp. Resterande utförare har inte ingått i avtalsuppföljningen med anledning av att de inte haft några individplaceringar från Huddinge kommun.

Samtliga utförare uppfyller kraven i upphandlingen och inga åtgärdsplaner har tilldelats. Positivt att uppmärksamma är att samtliga utförare har den personal som krävs, med rätt utbildningsnivå och en genomtänkt kompetensutvecklingsplan.

Privata utförare inom särskilt boende med ramavtal enstaka permanent plats över 65 år

Tre särskilda boenden har ingått i avtalsuppföljningen då respektive verksamhet har individplaceringar från Huddinge kommun. Samtliga utförare uppfyller kraven i upphandlingen och inga åtgärdsplaner har tilldelats.

Boendestöd för personer med funktionsnedsättning

Samtliga utförare har ingått i avtalsuppföljningen. Merparten av utförarna har fått komplettera sina svar inför förvaltningens bedömning och har efter kompletteringar visat att de uppfyller kraven i upphandlingen och inga åtgärdsplaner har tilldelats.

Ledsagar- och avlösarservice enligt LSS och ledsagning och avlösning enligt socialtjänstlagen för personer under 18 år

Samtliga utförare har ingått i avtalsuppföljningen. Merparten av utförarna har fått komplettera sina svar inför förvaltningens bedömning och har efter kompletteringar visat att de uppfyller kraven i upphandlingen och inga

åtgärdsplaner har tilldelats.

Daglig verksamhet LSS

Samtliga utförare har ingått i avtalsuppföljningen och uppfyller kraven i upphandlingen. Inga åtgärdsplaner har tilldelats.

Positivt att uppmärksamma är att samtliga utförare har tillräcklig personal, med adekvat utbildning och har en utarbetad plan för personalens fortsatta kompetensutveckling.

Korttidshem och lägervistelse för barn och ungdomar med funktionsnedsättning

Samtliga utförare har ingått i avtalsuppföljningen och uppfyller kraven i upphandlingen. Inga åtgärdsplaner har tilldelats.

Även här visar uppföljningen på att samtliga utförare har tillräcklig personal, med adekvat utbildning och har en utarbetad plan för personalens fortsatta kompetensutveckling.

Fördjupad uppföljning

Fördjupad uppföljning genomförs på förekommen anledning, till exempel av inkomna klagomål, mönster av brister inom en bransch samt vid brister identifierade vid avtalsuppföljning. Fördjupad uppföljning initieras även då nya utförare har startat upp sin verksamhet i kommunen. Den fördjupade uppföljningen genomförs i huvudsak genom besök i verksamheten där chefer och personal intervjuas samt granskning av verksamhetens styrande dokument.

Hemtjänst

En fördjupad uppföljning initierades under 2022 och kunde avslutas under första kvartalet 2023. Uppföljningen initierades på grund av påvisade brister i verksamheten, orsakade av bristande struktur och styrning i flera av verksamhetens kritiska processer. Utföraren tilldelades en åtgärdsplan och vid förvaltningens uppföljning i samband med avtalsuppföljningen kunde utföraren påvisa ett omfattande förbättringsarbete, som gett resultat inom flera av verksamhetens processer. Förvaltningen kunde därmed avsluta den fördjupade uppföljningen.

Särskilt boende för äldre

Förvaltningen initierade 2022 två fördjupade uppföljningar, för två verksamheter och dessa fortskred under första och andra kvartalet 2023.

Den ena uppföljningen initierades med anledning av upprepade klagomål från närstående till brukare. Klagomålen handlade om bristande rutiner för hälso- och sjukvårdsinsatser, läkarinsatser och bemanning. Verksamheten har följts upp utifrån de områden som klagomålen berört. Ärendet kunde avslutas av förvaltningen i juni 2023 då verksamheten påvisat ett gott resultat utifrån de åtgärder som vidtagits.

Den andra fördjupade uppföljningen genomfördes under våren 2023 med anledning av upprepade klagomål rörande utförandet av sociala insatser, hälso- och sjukvårdsinsatser samt till viss del även serviceinsatser. Verksamheten följdes upp utifrån de områden som klagomålen riktade sig mot. Även här kunde verksamheten påvisa ett gott utvecklingsarbete utifrån de åtgärder som vidtagits. Ärendet kunde avslutas vid ett uppföljande platsbesök i verksamheten under juni 2023.

Kvalitetsundersökning

Under hösten 2023 kommer kvalitetsundersökningen genomföras. Resultatet kommer redovisas under sista kvartalet 2023.

Månadsuppföljning hemtjänst

Inom LOV för hemtjänst startades under 2022 en ny uppföljningsprocess, månadsuppföljning. Denna uppföljningsmetod är en systematisk kontroll av utförarnas tids- och insatsregistrering. En avgränsning är att det i dagsläget enbart är de privata utförarna som omfattas.

Vid de månatliga kontrollerna har avvikelser påvisats inom följande områden;

- Det förekommer sammanslagningar av insatser som inte är förenligt med de riktlinjer som finns.
- I vissa förekommande fall förekommer det att personal utför insatser hos enbart en brukare, så kallad objektsanställning.

I samtliga fall där avvikelser noterats har ansvarig för månadsuppföljningen i förvaltningen kommunicerat dessa till respektive utförare med begäran om svar på varför avvikelserna uppstått samt tillhörande åtgärdsplan. Med anledning av att avvikelserna inte varit av systematisk karaktär, utan mer handlat om enstaka, individuella förhållanden, har även förvaltningens biståndshandläggare kommunicerats för bedömning av vidare hantering inom ramen för individuppföljning.